

FINANS
DANMARK

Unge – gæld, forbrug og opsparing

Marts 2024

Forord

De unge har – som mange andre danskere – oplevet store stød til deres økonomi over de seneste år. Sidste år var det først priserne på dagligvarer, der bankede op, og siden hen er også renterne steget meget. De store stigninger ser ud til at være løjet af igen, men de efterlader stadig mange unge med en presset økonomi og de udfordringer, det giver.

De sværere økonomiske betingelser kræver hårde prioriteringer og kompromiser i forhold til de unges ønsker og drømme – noget de fleste unge også formår at navigere i. Det kommer dog med en pris i form af lavere livskvalitet og risiko for mistrivsel. Mange unge skammer sig dagligt over deres dårlige økonomi, flere må takke nej til sociale arrangementer, og en del har også hyppige skænderier med deres kæreste om den hårde økonomiske prioritering i parforholdet. Dermed får de svære økonomiske tider en mærkbar negativ påvirkning på de unges livskvalitet og selvværd.

For at ruste de danske unge til bedre at kunne styre deres økonomi, få overblik og træffe gode beslutninger har Finans Danmark skabt Pengeuge, som hvert år løber af stablen i uge 11. Her får skoleklasser fra 7. til 9. klassetrin på tværs af landet tilbud om undervisningsmateriale, der er skabt i samarbejde med Danmarks Matematiklærerforening og undervisningsforlaget Forstå. Samtidig bliver de tilbudt gæsteun-

dervisning fra bankansatte og bankdirektører. I 2020 blev Danmarks Nationalbank også en del af Pengeuge, og fra 2021 er også Finanstilsynet kommet med.

Denne rapport lanceres som en del af Pengeugen og giver baggrundsviden om, hvordan det egentlig står til med danske unge og deres privatøkonomi.

I år indeholder rapporten et særtema i samarbejde med Forbrugerrådet Tænk, hvor vi følger op på sidste års analyser ved at se nærmere på, hvordan unges økonomi nu er ramt af de høje priser og renter, og hvordan det påvirker deres trivsel.

Det har været og er svære tider for mange – ikke kun unge. Jeg hæfter mig dog ved, at mange unge faktisk ser ud til klare skærene og navigere fornuftigt igennem de store udfordringer, de møder, uden at ende med regninger og gæld, de ikke kan betale. Det gør de unge bl.a. ved at skære deres forbrug til, eventuelt tære på deres opsparing, samt udnytte mulighederne på det stærke arbejdsmarked, vi har for tiden. Det er trods alt positivt.

God læsning!

Ulrik Nødgaard

A photograph of two young women in a room, likely a home, moving a large green fern plant into a cardboard box. The woman on the left is wearing a white t-shirt and has a tattoo on her right arm. The woman on the right is wearing a red top. They are both smiling and looking at the plant. The box contains other items like books and a framed picture. The scene is brightly lit, suggesting a sunny day.

”

De unges gæld stiger hurtigt i løbet af 20'erne. Det skyldes især lån til boligkøb, og en stor del af gælden er derfor modsvaret af formue i form af mursten.

Indhold

1. Unges gæld, formue og investeringer.	7
2. De unge dårlige betalere	23
3. Unge er stadig presset på økonomien.	41

1

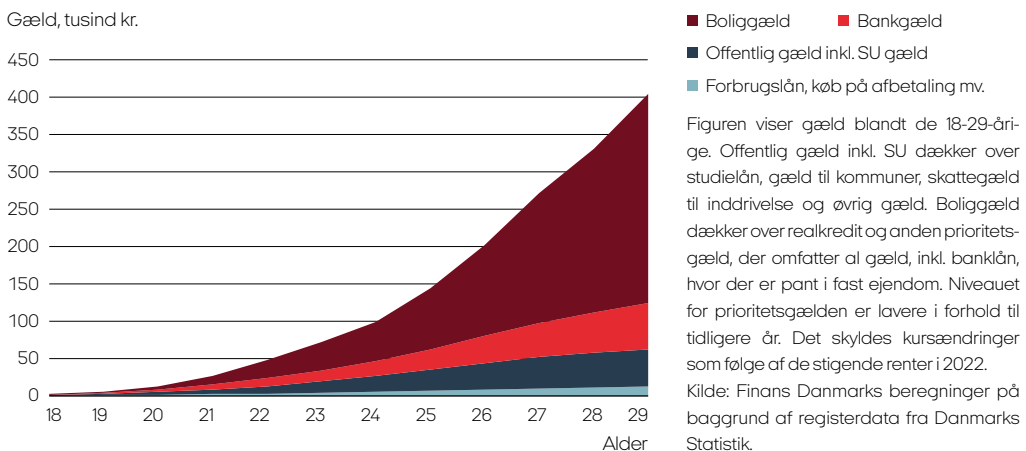
Ungees gæld, formue og investeringer

De unges gæld stiger hurtigt i løbet af 20'erne. Det skyldes især lån til boligkøb, og en stor del af gælden er derfor modsvaret af formue i form af mursten. Blandt andet af den grund stiger de unges formue også hurtigt igennem ungdommen. Under coronapandemien steg andelen af unge investorer markant, og investeringslysten er øget yderligere siden, så omtrent hver fjerde ung over 22 år nu investerer. Andelen af unge investorer er dermed næsten på niveau med de ældre på trods af, at de unges indkomst og formue er lavere.

Danske unge kan stifte gæld, når de fylder 18 år. Det er dog ganske få, der stifter gæld så tidligt, og for dem, der gør, er der typisk tale om ganske små gældstørrelser, jf. figur 1.1. Når gælden begynder at blive større, er den typisk gået til boligkøb.

De 18- og 19-årige har i gennemsnit en beskedent samlet gæld på henholdsvis 2.000 og 5.000 kroner. I løbet af 20'erne stiger gælden dog relativt hurtigt – især på grund af boligkøb, der godt nok tages af ret få, men som typisk er store lån. Allerede i 22-års alderen fylder lån til ejerbolig

Figur 1.1. Gælden stiger hurtigt i løbet af 20'erne

Figuren viser gæld blandt de 18-29-årige. Offentlig gæld inkl. SU dækker over studielån, gæld til kommuner, skattegæld til inddrivelse og øvrig gæld. Boliggæld dækker over realkredit og anden prioritetsgæld, der omfatter al gæld, inkl. banklån, hvor der er pant i fast ejendom. Niveaulet for prioritetsgælden er lavere i forhold til tidligere år. Det skyldes kursændringer som følge af de stigende renter i 2022. Kilde: Finans Danmarks beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

Data og forklaringer

Finans Danmarks analyse af unges gæld og formue er baseret på den individbaserede formue- og gældsstatistik fra Danmarks Statistik og fokuserer på unge i alderen 18-29 år. Variablene er opgjort ultimo året.

Gældsdata

Omfatter lån med pant i fast ejendom, prioritetsgæld i pengeinstitutter, øvrige banklån, offentlig gæld, lån hos andre finansielle selskaber samt gæld til kommunen mv. Lån med pant i fast ejendom består af kreditforeningsgæld og pantebrevsgæld. Lån til andre finansielle selskaber inkluderer blandt andet kviklån og betaling på kontokort i butikker. Offentlig gæld indeholder både gæld til kommunen samt optaget SU-lån under og efter uddannelse.

Formuedata

Omfatter formue placeret i bolig og bil samt finansiel formue. Pensionsopsparring er udeladt af denne analyse. Boligformue består af værdien af ejer-, andels- og fritidsbolig samt øvrige ejendomme. Den finansielle formue dækker over indestående i pengeinstitutter, obligationer, aktier m.v., andel i investeringsfonde og pantebreve i depot. Vi har i enkelte tilfælde udeladt unge med usædvanligt høj gæld og/eller store investeringer.

Indkomstdata

Omfatter lønindkomst, dividender, renteindtægter [netto], offentlige overførsler [netto], pensionsudbetalinger, bidrag til private pensionsordninger samt udtræk fra virksomhedsordning [netto] fratrukket underholdsbidrag. Indkomstvariablen indeholder ikke hævede kapitalpensioner [både i tide og utide] – det burde dog udgøre en forholdsvis lille del af de unges økonomi.

Spørgeskema

Dele af analysen er baseret på en spørgeskemaanalyse udarbejdet af AB-analyse med lidt over 1.000 unge respondenter mellem 18 og 35 år. Den resterende analyse er baseret på registerdata fra Danmarks Statistik.

De unge er blevet spurgt om deres investeringer for at få et mere nuanceret billede af deres investeringsadfærd (eller mangel på samme), som ikke er tilgængeligt i registerdata. Dem, der har svaret, at de ikke investerer, er blevet spurgt, hvad der forhindrer dem i det. Omvendt er de unge, der har svaret, at de investerer, blevet spurgt, hvad der fik dem i gang, samt hvor meget (hvis nogen) risiko de er villige til at løbe. Vi har yderligere spurgt, om de investerer i kryptovaluta, da det ikke fremgår af registerdata.

lidt over halvdelen af de unges gæld, svarende til at en gennemsnitlig ung har en bolig­gæld på godt 25.000 kroner. Øvrig bankgæld er på 11.000 kroner, offentlig- og SU-gæld fylder knap 10.000 kroner og øvrig forbrugsgæld 3.000 kroner.

Tendensen fortsætter op gennem 20'erne, og i slutningen af 20'erne har unge i gennemsnit

en gæld på knap 400.000 kroner. Her udgør lån til ejerbolig lige godt 280.000 kroner. Det svarer til næsten syv ud af ti kroner af deres samlede gæld. På trods af en gennemsnitlig gæld, der kan lyde høj, er det meste af gælden altså modsvaret af en real formue (pant) i form af mursten.

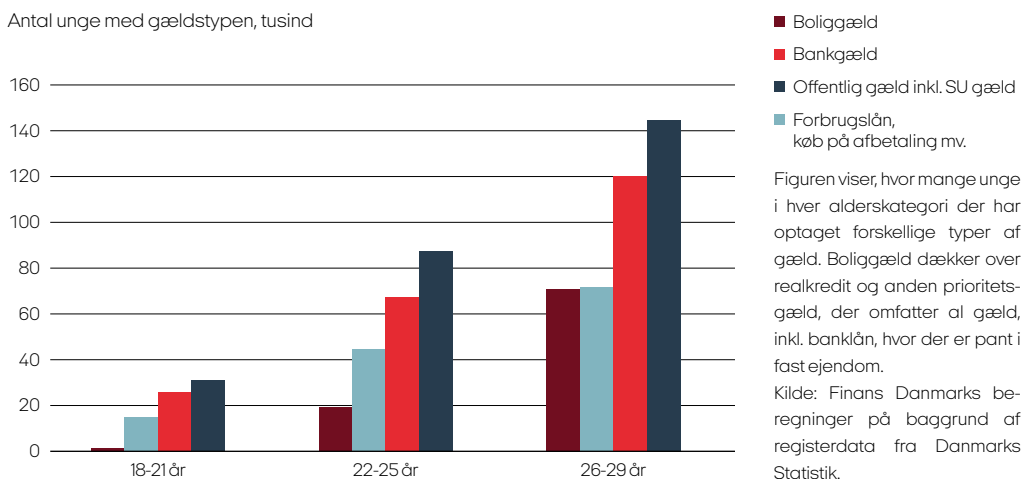
Forbrugs- og kviklångælden er faldende

De unges forbrugs- og kviklångæld udgør generelt en forholdsvis lille andel af deres samlede gæld. Den er dog alligevel værd at bemærke, da den kan være en sidste udvej for de unge, der ikke kan låne andre steder. Det kan også være et tegn på, at nogle unge vælger dyrere lån, fordi de er nemmere og hurtigere at optage end lån i banken – selv om et banklån faktisk ville være billigere for dem. Forbrugslån kan derfor være en god indikator på unges tendenser til overforbrug og optagelse af gæld uden omtanke. Vi kan dog

se i tallene, at antallet af unge med forbrugslån faldt i 2021 og 2022, ligesom vi så et fald i 2020, hvor kviklånsløven trådte i kraft, jf. kapitel 1 i Unge – gæld, forbrug og opsparing 2023.

Selv om bolig­gæld fylder mest for de unge først i tyverne, er det faktisk den gældstype, færrest unge har, jf. figur 1.2. Omvendt ser det ud for SU-lån; det er den gældstype, flest unge har, men den fylder kun 12 ud af 100 kroner af den samlede gæld. Selv om mange unge har SU-gæld, er det altså forholdsvis små lån, de har i gennemsnit.

Figur 1.2. Flere unge med forbrugslån end boliglån, men lånene er meget mindre

Store rentestigninger i 2022 og 2023

Når unge låner, skal de betale renter på deres gæld. Renterne er steget igennem de seneste år – og det afspejler grundlæggende, at Danmarks Nationalbank har sat renten op ti gange siden sommeren 2022. Når Nationalbanken ændrer sin rente, vil bankerne som oftest også ændre de renter, vi som danskere kan låne til eller få ved opsparing – men ændringerne kan være forsinkede og af en anden størrelse end Nationalbankens.

Når det gælder renten på SU-gæld [efter endt studie], som påvirker mange unge, så sættes den faktisk direkte ud fra en af Nationalbankens renter; den sættes til Nationalbankens såkaldte diskonto-rente plus et pct.-point. Før rentestigningerne i 2022 var diskontoen 0 pct., og renten på SU-gæld var altså 1 pct. Efter Nationalbankens mange rentestigninger ligger diskontoen nu på 3,6 pct., og renten på SU-gælden er dermed 4,6 pct.

Renten på mange banklån er også steget. Det gælder også de såkaldte variabelt forren-

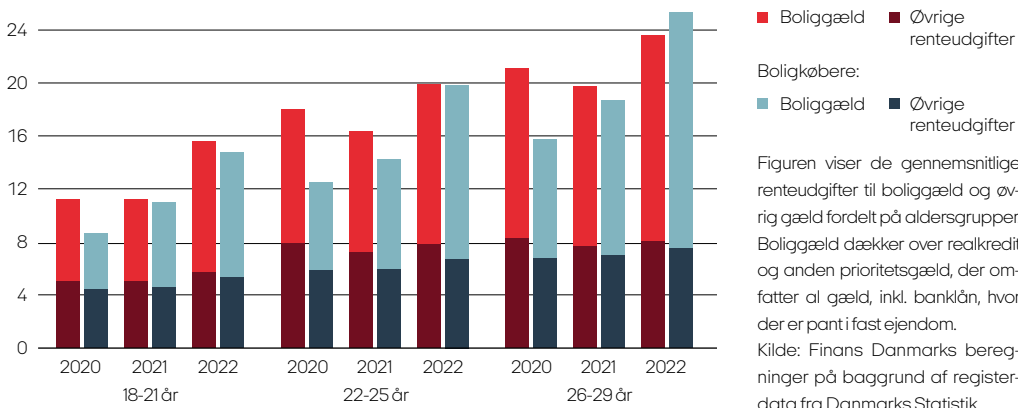
tede realkreditlån, der får en ny rente med faste intervaller – typisk mellem hvert halve år og hvert femte år.

Realkreditlån kan også tages med en fast rente i 30 år. Så er man sikret mod rentestigninger – men nyder til gengæld heller ikke automatisk godt af rentefald. Boligejere med lån med fast rente har altså ikke fået øgede renteudgifter, selv om renten er steget. Men det er dog blevet dyrere for dem, der i dag vil optage et nyt lån med fast rente. Det blev det faktisk allerede et godt stykke tid, før Nationalbanken satte renten op i 2022. Mange markedsaktører havde nemlig allerede forudset, at renterne ville stige – og handlede derefter.

Frem til udgangen af 2022 havde rentestigningerne dog først og fremmest betydning for de få unge med boliggyld – altså typisk unge i slutningen af 20'erne og begyndelsen af 30'erne. Og det er vel at mærke kun unge boligejere med variabelt forrentede lån samt nye boligkøbere,

Figur 1.3. Rentestigningerne rammer nye boligejere særlig hårdt

Gennemsnitlige renteudgifter pr. år, tusind kr.

Allerede boligejere:

■ Boliggyld ■ Øvrige renteudgifter

Boligkøbere:

■ Boliggyld ■ Øvrige renteudgifter

Figuren viser de gennemsnitlige renteudgifter til boliggyld og øvrige gæld fordelt på aldersgrupper. Boliggyld dækker over realkredit og anden prioritetsgæld, der omfatter al gæld, inkl. banklån, hvor der er pant i fast ejendom.

Kilde: Finans Danmarks beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

hvis rentebetalinger nåede at stige i 2022, jf. figur 1.3. Renterne på de øvrige lån begyndte først for alvor at stige i løbet af 2023, hvilket vi kommer nærmere ind på i kapitel 3.

Ser vi nærmere på rentebetalingerne for de unge, der købte bolig i perioden 2020 til 2022, er det tydeligt, at rentebetalinger på boliglån

har været stigende i hele perioden 2020-2022, mens de øvrige renter var omtrent uændrede, jf. figur 1.3. Det viser netop, at den rente, de unge boligkøbere fik, allerede afspejlede rentestigningerne, selv om de købte bolig i 2021 – og at dem, der købte bolig i 2022, blev særlig hårdt ramt af rentestigningerne.

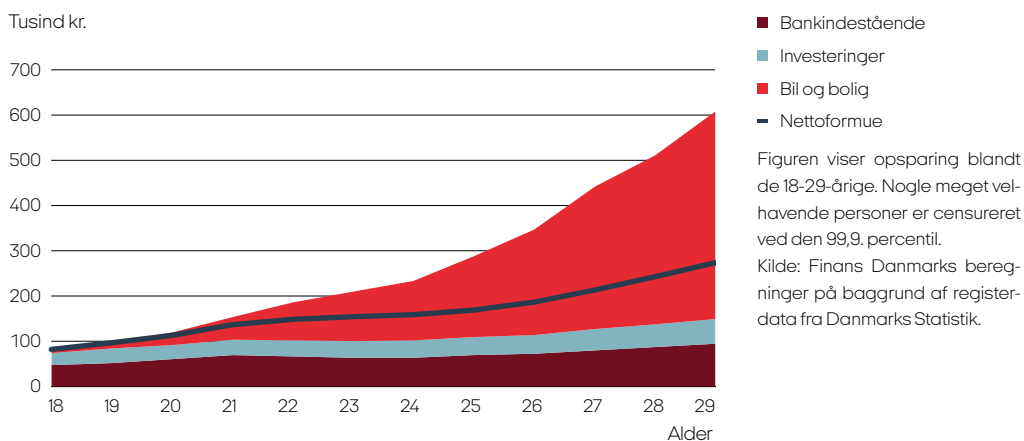
Stigende formue efterhånden som flere unge bliver boligejere

De danske unge har i gennemsnit en formue på 81.000 kroner, når de fylder 18 år, jf. figur 1.4. Deres nettoformue – dvs. deres formue fratrukket deres gæld – ligger på omtrent samme beløb. De har med andre ord endnu ikke for alvor optaget gæld på dette tidspunkt, som allerede beskrevet i begyndelsen af dette kapitel. Over halvdelen af de 18-åriges formue står på konti i banken, mens ca. en tredjedel af formuen er investeringer. Begge dele kan dække over både børneopsparing, som deres forældre har indbetalt til i flere år, og penge, de selv har tjent som ungarbejdere. Da

mange unges udgifter typisk er begrænsede, har mange haft mulighed for at lægge en del af deres eventuelle løn og lomme penge til side og selv bidrage til deres opsparing.

For de fleste unge bliver en god opsparing ekstra vigtig, når de begynder at studere, flytter hjemmefra eller ønsker at købe bolig. Netop boligkøb er med til at øge de unges formue markant op igennem 20'erne, i takt med at flere unge bliver boligejere. Bil og bolig udgør tilsammen ca. 75 pct. af formuen for unge i slutningen af 20'erne.

Figur 1.4. Formuen stiger hurtigt i 20'erne, efterhånden som de unge bliver boligejere

De unges finansielle formue – dvs. deres indestående i banken samt investeringer i aktier, fonde og obligationer – stiger fra knap 75.000 kroner i 18-årsalderen til knap 150.000 kroner i slutningen af 20'erne. Der er altså tale om en fordobling. Trods den store stigning bliver den finansielle formue dog allerede overhalet af de unges boligformue, når de er 23 år. Den finan-

sielle formue går således (trods stigningen) fra at udgøre godt 90 pct. af de 18-åriges samlede formue til at udgøre knap en fjerdedel i slutningen af 20'erne. Ser vi udelukkende på de unges investeringer, går de fra at fylde godt en tredjedel, når de er 18 år, til at fylde knap en tiendedel, når de er 29 år, jf. figur 1.4.

Hver fjerde ung over 22 år investerer – men mange er usikre

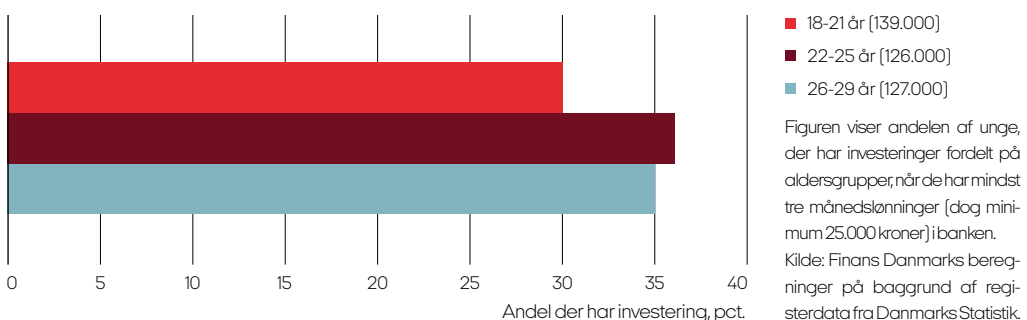
Langt fra alle unge har en stor nok opsparing til, at det giver mening at investere noget af den. Men ser vi nærmere på de unge, der har nok penge på kontoen til at have noget at investere for, er det ca. hver tredje, der investerer, jf. figur 1.5. Der kan være mange grunde til, at unge, der ellers har penge nok, alligevel ikke vælger at investere:

- Det kan være, at de sparer sammen til at flytte hjemmefra, eller de sparer sammen til en anden større anskaffelse som en bil eller en rejse – alt sammen inden for en kortere tidshorizont.
- Det kan være, at de ikke har lyst til at løbe den risiko, der er forbundet med at investere.

- Det kan også være, at de har svært ved at komme i gang med at investere, fordi de ikke ved, hvor de skal starte og hvornår.
- Endelig er der den mulighed, at de slet ikke har tænkt over det.

Når vi spørger unge, der ikke investerer, hvorfor de ikke gør det, svarer cirka halvdelen, at de ikke kan overskue det, ikke har tænkt over det eller har svært ved at komme i gang. Det tyder på, at det formentlig ville hjælpe flere unge i gang med at investere, hvis det var muligt at øge deres finansielle forståelse – for eksempel via mere introduktion til investeringer i skolen. Hvis man gerne vil i gang

Figur 1.5. Ret få unge investerer, selv om de har mange penge i banken

”

Det er vigtigt at lære at være tålmodig; nogle gange taber man penge på ens investeringer, men det tabte bliver typisk indhentet med tiden.

Hvad bør man overveje, før man investerer?

Det er en god idé at gøre sig erfaringer med at investere tidligt, da der er et betydeligt merafkast at hente på ens opsparing over et helt liv, hvis man er villig til at tage noget risiko i stedet for at have pengene stående på en konto i banken. For eksempel er det godt at lære at sprede sin risiko ved at have flere aktier i stedet for få eller ved at købe investeringsfonde, der investerer pengene i mange forskellige aktier og/eller obligationer.

Derudover er det vigtigt at lære at være tålmodig; nogle gange taber man penge på sine

investeringer, men det tabte bliver typisk indhentet med tiden. Det er derfor også vigtigt, at man har en klar og forholdsvis lang tidshorisont med sine investeringer, da chancen for et positivt afkast bliver større, jo længere tidshorisont man har. Skal man til gengæld bruge pengene inden for et halvt eller helt år, vil en opsparingskonto typisk være en bedre løsning.

Det er selvfølgelig også vigtigt, at man først har en tilstrækkelig økonomisk stødpude af rede penge til uforudsete udgifter, inden man begynder at investere.

med at investere, men ikke ved, hvor man skal begynde, kan man altid tage en snak med sin bank.

Den anden halvdel af de unge svarer, at de ikke investerer, fordi de ikke har lyst, enten fordi det er for risikabelt; fordi de har en partner, som står for det; eller fordi de ikke synes, de har nok opsparing til det.

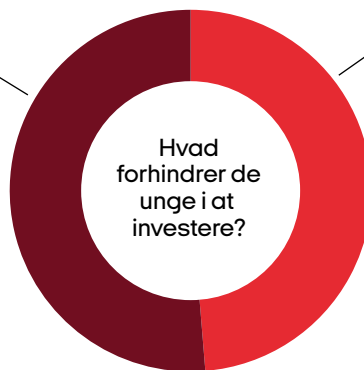
Det er dog vigtigt at undersøge sine muligheder og behov, før man træffer en beslutning

om at investere. For dem, som har midlerne, men ikke har lyst til at investere, fordi de ikke vil løbe risikoen eller forventer at skulle bruge pengene inden for forholdsvis kort tid, er der med de stigende renter også kommet et alternativ: bankerne tilbyder nu opsparingskonti med tidsbinding, som giver en risikofri rente, der er betydeligt bedre end den rente, man får på en normal lønkonto.

Figur 1.6. Halvdelen af de unge kan ikke overskue at investere

Har ikke overskud til at investere

- Har ikke nok opsparing / Er slet ikke interesseret i at investere
- Det er fint, at min partner står for det
- Det virker for risikabelt (er bange for at tabe penge)

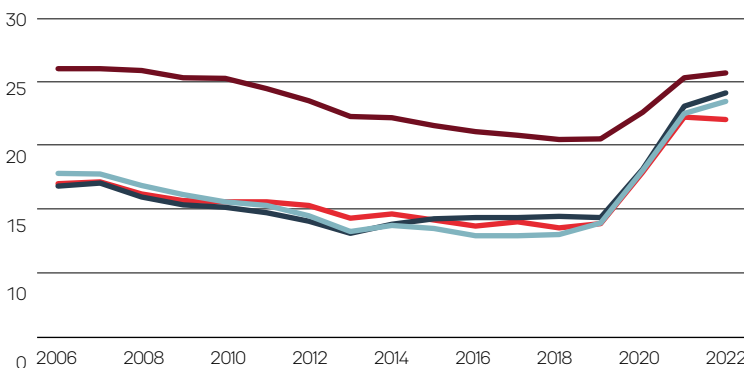
Har ikke lyst til at investere

- Har svært ved at finde det rette tidspunkt at gå i gang uden at tabe penge
- Vil gerne begynde at investere, har bare ikke haft overskud
- Det virker meget tidskrævende
- Har ikke tænkt over det

Figuren viser, hvad de unge svarer, der forhindrer dem i at investere.
Kilde: Spørgeskemaundersøgelse med lidt over 1.000 unge 18-35-årige respondenter fra 4. kvartal 2023.

Figur 1.7. Investeringslysten er ikke løjet af efter corona – tværtimod

Andel investorer, pct.

- 18-21 år
- 22-25 år
- 26-29 år
- 30-59 år

Figuren viser andelen af investorer fordelt på aldersgrupper.
Kilde: Finans Danmarks beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

Stadig flere unge vælger at investere

Efter dykket i kølvandet på finanskrisen er andelen af unge investorer i de seneste år øget markant, jf. figur 1.7. Gennem 2010'erne forblev andelen af unge investorer på et lavt niveau, men det lavede coronapandemien om på, og niveauet er nu betydeligt højere end i årene før finanskrisen.

Andelen af ældre investorer er også øget siden pandemien, men stigningen er noget mindre end for de unge. For de ældre er niveauet i 2022 også "kun" det samme som i 2006. De unge har nu næsten indhentet de ældre investorer på trods af, at de unge i gennemsnit har mindre erfaring, lavere indkomster og begrænsede formuer.

Investorerne holder fast trods negative afkast

Når andelen af unge investorer steg meget under coronapandemien, hænger det sammen med, at mange måtte blive hjemme under nedlukningerne og dermed fik tid til at sætte sig ind i investeringer og penge til overs at investere for. 2020 viste sig også at være et år med flotte afkast på aktiemarkederne, ligesom 2021 også var det. Det kan være med til at forklare, at nogle investorer kom med på vognen i 2021, efter de havde set og hørt om de flotte afkast i 2020.

Anderledes så det ud i 2022, der var et år præget af energikrise, pris- og -rentestigninger samt Ruslands invasion af Ukraine. Det afspejle-

de sig i negative afkast på de finansielle markeder. I 2022 tabte de fleste investorer altså penge. Det var dog relativt få investorer, der stoppede med at investere på trods af nedgangen.

Den lavere stigning i andelen af investorer i 2021 og 2022 ser dermed ikke ud til at skyldes en stor afgang af investorer. Det skyldes i stedet, at der kom lidt færre nye investorer til sammenlignet med tiden under coronapandemien. Det viser altså, at de unge investorer var gode til at holde fast i deres investeringer på trods af, at de i gennemsnit tabte penge.

Unge bliver inspireret til investeringer af familie og venner

Der kan være mange forskellige grunde til, at unge går i gang med at investere. De svarer selv, at det især er inspiration fra andre, der får dem i gang, jf. figur 1.8. Det er primært inspiration fra familie og venner, men også fra annoncer, influencers og deres bankrådgiver.

Mange unge svarer imidlertid også, at coronapandemien har sat skub i interessen for at investere. Under nedlukningen tilbragte de unge

mere tid derhjemme, hvilket førte til en stigende interesse for investering som en ekstra beskæftigelse. Derved fik de øjnene op for at øge deres formue på anden vis end ved deres almindelige job, som nogle unge var forhindret i at passe på grund af restriktionerne. Nogle unge svarer også, at de begyndte at investere, fordi de allerede havde pengene, for eksempel fra en børneopsparing eller en arv.

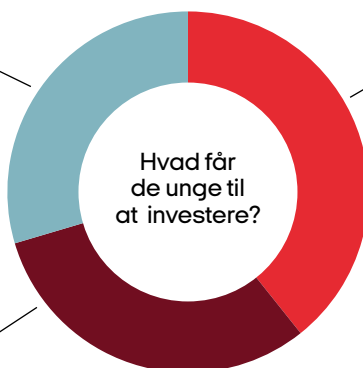
Figur 1.8. Inspiration fra andre fik én ud af tre unge til at investere

Større indkomst/formue

- De negative renter for år tilbage gjorde det attraktivt
- Havde en børneopsparing, som jeg kunne investere
- Fik en større månedlig indkomst og derved større opsparing
- Arvede penge

Interesse

- Lysten til at øge min formue på anden vis end en traditionel job/opsparing
- Det er spændende
- Under corona-nedlukningerne blev det en interessant bibe-skæftigelse

Inspiration fra andre

- Inspiration fra venner
- Inspiration fra familie
- Inspiration fra influencers, annoncer, reklamer eller aktiespil
- Inspiration fra min bankrådgiver

Figuren viser, hvad de unge svarer, der fik dem til at begynde at investere.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse med lidt over 1.000 unge 18-35-årige respondenter fra 4. kvartal 2023.

Aktiesparekontoen er populær hos de nye investorer

Siden aktiesparekontoen [ASK] blev indført i 2019, har den mødt stigende interesse blandt de unge jf. boksen nedenfor. Andelen, der bruger ASK, er generelt højere for nye investorer end for investorer, der allerede havde investeret, før den blev indført. Cirka hver fjerde nye investor bruger ASK, mens det for de eksisterende investorer er omkring 18 pct., jf. figur 1.9. En forklaring

er, at dem, der allerede investerer i aktier, er nødt til at sælge dem og købe dem igen, for at få de samme aktier på en aktiesparekonto – hvilket kan udløse omkostninger særligt i form af skat af fortjeneste.

En anden forklaring er, at nye investorer undersøger mulighederne, inden de går i gang, mens de, der allerede har investeret, finder det

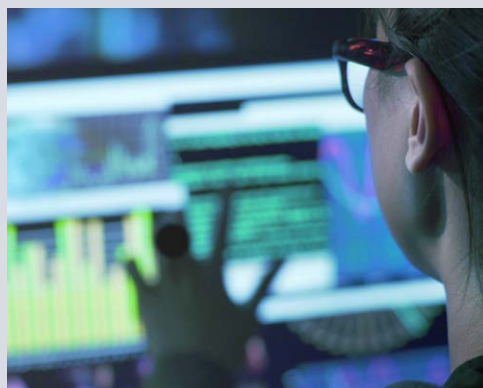
Hvad er en aktiesparekonto?

Aktiesparekontoen [ASK] er en særlig investeringskonto, der gør det skattemæssigt nemt og attraktivt for dig at investere din frie opsparing i aktier og aktiebaserede investeringsforeninger. Den blev indført i 2019 og har til formål at styrke aktiekulturen i Danmark. ASK er konstrueret sådan, at man kan have enkeltaktier eller bestemte fonde med overvægt af aktier. Det er altså ikke muligt at have hverken obligationer eller fonde med for mange obligationer.

Kontoen er underlagt en række politisk fastsatte regler, og der er eksempelvis et loft over, hvor meget du kan indskyde på din aktiesparekonto. Pr. 1. januar 2024 lyder loftet på 135.900 kroner.

Hvad er fordelene ved en aktiesparekonto?

Aktiesparekontoen giver dig først og fremmest en økonomisk fordel i form af en lavere skattesats. Du betaler nemlig kun 17 pct. i skat af dit afkast, fremfor 27 eller 42 pct., som du ellers betaler i skat af aktieindkomst.

Du behøver ikke selv at holde regnskab med dine gevinster og tab på din aktiesparekonto. Din bank sørger for at sende alle relevante oplysninger videre til Skattestyrelsen, og skatten trækkes automatisk fra din aktiesparekonto i begyndelsen af det efterfølgende år. Med gevinster på aktiesparekontoen risikerer du derfor ikke, at der venter en grim overraskelse i form af restskat, når du modtager din årsopgørelse.

nemmere bare at blive ved med at gøre, som de altid har gjort. Det kan også være, at ASK i sig selv har været med til at få flere i gang med at investere.

Nye mandlige og kvindelige investorer bruger ASK nogenlunde lige meget, mens kvindelige investorer, der allerede investerede i forvejen, bruger ASK noget mindre, jf. figur 1.10. En del af forklaringen er, at kvinder i højere grad bruger obligationsbaserede investeringsbeviser til at investere og derfor ofte ikke kan bruge ASK. Hvis det i stedet havde været aktiebaserede investeringsbeviser, ville det være muligt at bruge ASK.

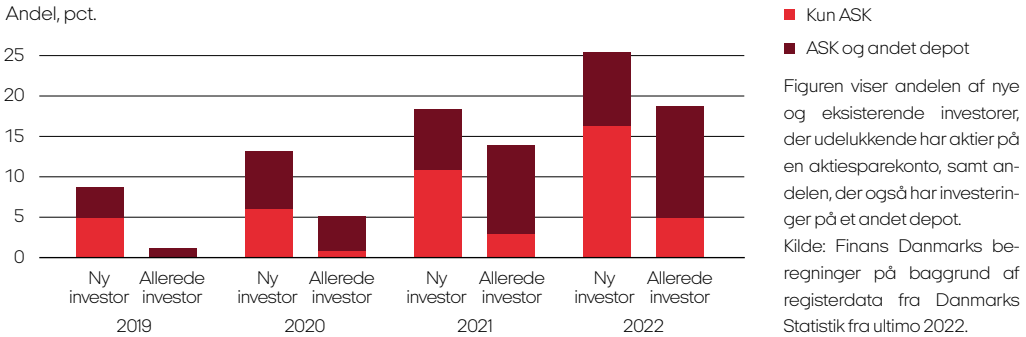
At kvinder i højere grad vælger de obligationsbaserede investeringsbeviser, er et tegn på, at kvinder generelt er mindre villige til at tage risiko. Det viser også de svar, vi får, når vi spørger de unge om deres villighed til at tage risiko, jf. figur 1.11.

En anden forklaring på, at kvindelige investorer bruger ASK mindre end mænd, kan også være, at kvinderne sælger og køber aktier mindre ofte end mænd. Hvis de ikke vil sælge de enkeltaktier, de allerede har og/eller købe nye aktier, som de kan sætte ind på en ASK, vil kvinder samlet set ende med at bruge ASK væsentlig mindre.

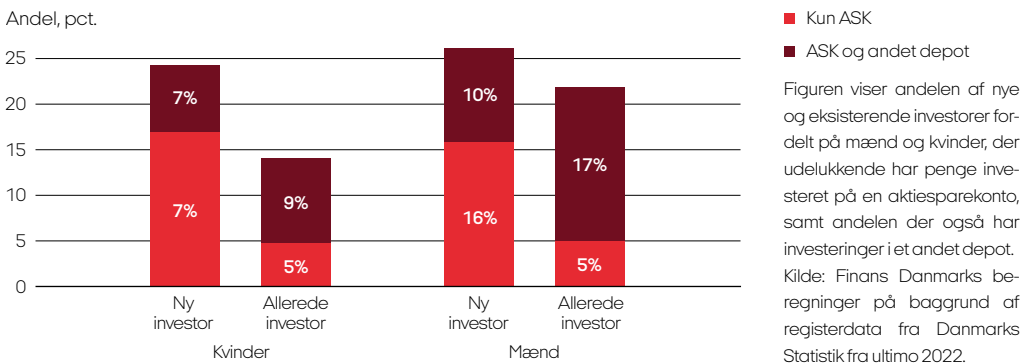
”

Nye mandlige og kvindelige investorer bruger ASK nogenlunde lige meget, mens kvindelige investorer, der allerede investerede i forvejen, bruger ASK noget mindre.

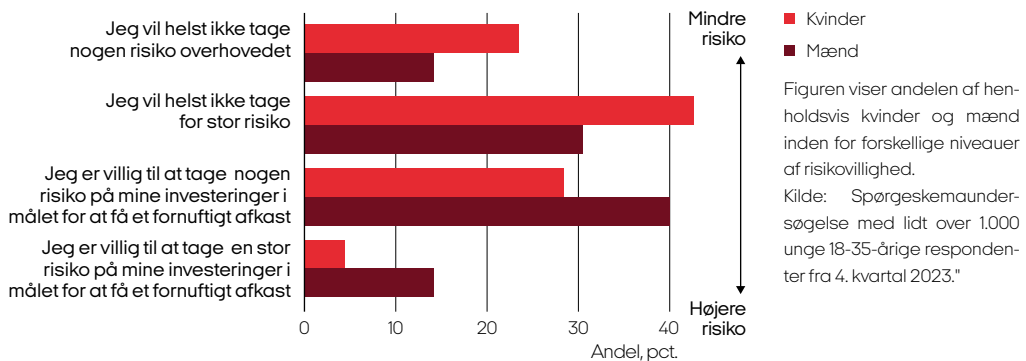
Figur 1.9. Nye investorer bruger i høj grad ASK

Figur 1.10. Garvede kvindelige investorer bruger ASK mindre

Figur 1.11. Kvinder er mindre villige til at tage risiko end mænd

”
 Unge, der har svaret, at de har en presset økonomi, er desuden mindre villige til at tage risiko for at få afkast end unge med en sund økonomi.

Unge investerer oftest i aktier og kryptovaluta

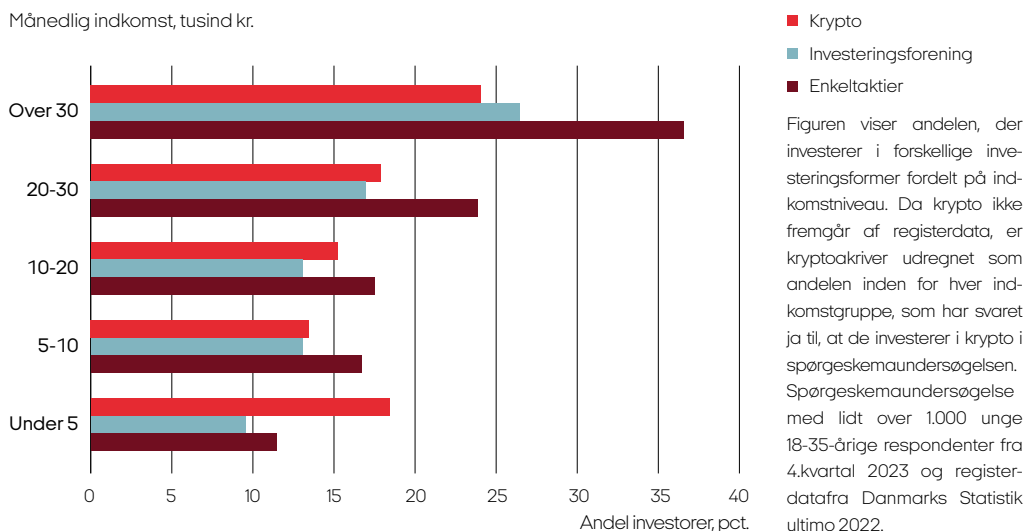
Ser vi nærmere på investeringerne på tværs af de unges indkomster, investerer unge med høje indkomster væsentligt mere, især i aktier. Det er ikke så mærkeligt, da en højere indkomst giver flere penge at investere for og mere luft i budgettet, som gør det mindre risikabelt for deres privatøkonomi, hvis de taber penge på kort sigt. Unge, der har svaret, at de har en presset økonomi, er desuden mindre villige til at tage risiko for at få afkast end unge med en sund økonomi.

Unge med højere indkomster har også en større tendens til at investere i kryptoaktiver som

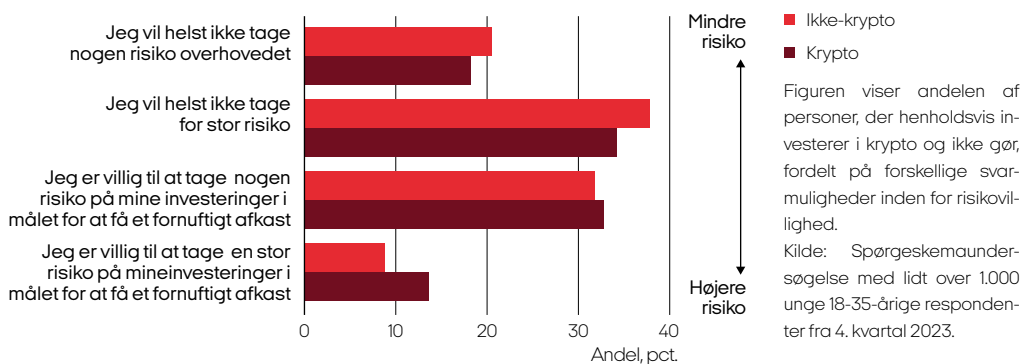
for eksempel bitcoins, men tendensen er ikke lige så stærk som med de øvrige investeringer. Unge med en månedlig indkomst på under 5.000 kroner investerer relativt meget i kryptoaktiver, hvilket er en smule atypisk, da kryptoaktiver er forbundet med relativt høj risiko. Vi ved dog ikke, hvor meget de unge investerer i kryptoaktiver, så andelen af investorer kan dække over beskedne beløb.

Ser vi nærmere på, hvor meget risiko kryptoinvestorer er villige til at løbe, er der flere, som er villige til at tage en stor risiko end blandt øv-

Figur 1.12. Andelen af investorer følger indkomsten

Figur 1.13. Investorer i kryptoaktiver er mere risikovillige

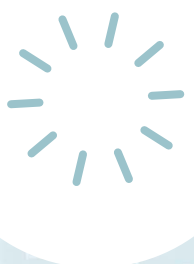

rige unge, jf. figur 1.13. Det giver god mening, da kryptoinvesteringer typisk er forbundet med en meget stor risiko. Kryptovaluta kan stige og falde rigtig meget i værdi på en enkelt dag – og nogle gange på få timer.

Der er til gengæld også nogle, som helst ikke vil tage risiko, men som alligevel investerer

i kryptoaktiver. Det giver umiddelbart mindre mening, men svarene kan som nævnt afspejle, at kryptoinvesteringerne dækker over mindre beløb. I øvrigt skal kryptoinvestorer huske, at der ikke bliver indberettet automatisk til skattevæsenet, når man køber og sælger – så det skal man selv huske at gøre.

2

De unge dårlige betalere

For andet år i træk var antallet af unge dårlige betalere stort set uændret i løbet af 2023. Det kommer efter en næsten tiårig periode, hvor antallet af dårlige betalere er faldet støt. At det store fald er stoppet, kan skyldes flere ting. Først og fremmest har 2022 og 2023 været præget af store stigninger i både renter og priser, hvilket har øget de unges månedlige udgifter. Samtidig er de unges indkomster endnu ikke steget nær så meget, som vi har set det for de ældre årgange. Og endelig er ledigheden steget lidt. Det er alt sammen med til at presse nogle unges økonomi.

For nogle kan det være en svær overgang at gå fra barn til voksen med alt, hvad der medfølger – blandt andet ansvaret for sin egen økonomi. En del unge kommer skævt fra start i de tidlige ung-

domsår og bliver registreret som dårlige betalere i RKI-registret. Ender de først dér, kan det være svært at komme tilbage på ret køl igen, ligesom drømmen om at klare sig selv kan bryde.

RKI-data og data på gældsrestancer

Analysen af unge RKI-registrerede er baseret på data, som er stillet til rådighed af Experian, der ejer Danmarks største skyldnerregister, RKI. Datasættet er et særtræk, der indeholder oplysninger om unge dårlige betalere mellem 18 og 30 år, som har været registreret i RKI i årene 2012-23. Unge bliver registreret i RKI, hvis de ikke har betalt deres regninger eller afdraget som aftalt på et lån. Registreringen sker efter tre rykkerskrivelser

med minimum ti dages mellemrum, hvor der i den sidste rykkerskrivelse bliver sendt advarsel om en indberetning til RKI.

Hvis en person har været i RKI-registret i fem år, bliver han/hun automatisk fjernet fra registret som følge af de såkaldte GDPR-regler for virksomheders opbevaring af personfølsomme oplysninger.

Lige nu indikerer tallene, at de stigende priser og renter gør det sværere for mange unge at holde økonomien i balance. Men heldigvis er det

fortsat et fåtal af unge, der ender i RKI som dårlige betalere.

RKI-andelene er uændrede for andet år i træk

De nyeste tal fra RKI-registret viser, at andelen af unge registreret som dårlige betalere stort set ikke har ændret sig i løbet af 2023 – som vi også så det i 2022, jf. figur 2.1 samt datakilder i boksen på forrige side. Ved udgangen af både 2021, 2022 og 2023 var lige over 37.000 unge mellem 18 og 30 år registreret i RKI, svarende til cirka 3,7 pct. af alle unge i aldersgruppen. De seneste to års udvikling bryder således en tendens, vi har set siden 2013, hvor andelen af unge i RKI hvert år er faldet – endda relativt kraftigt i årene fra 2019 til 2021. I 2019 var der knap 46.000 unge i RKI, svarende til 4,6 pct., og i 2020 lød tallet på knap 42.000, svarende til 4,2 pct.

Den samlede RKI-gæld blandt de unge ligger på lidt over 1,1 mia. kroner. Det er en smule lavere end året før, hvor den samlede gæld lød på lidt under 1,2 mia. kroner. Til trods for, at andelen af unge registreret i RKI ikke har ændret sig nævneværdigt, er de unge altså i gennemsnit registreret med et lidt lavere skyldigt beløb i 2023, end de var i 2022.

Selv om denne stabilisering i RKI-andelene kan ses som en stilstand, er der faktisk tale om et ret stort skifte i forhold til den udvikling, vi har set gennem de seneste mange år, hvor RKI-andelene konsekvent er faldet.

Der kan være flere årsager til det skifte, vi har set. På den ene side var de tidligere års fald i RKI-andelene drevet af nogle udviklinger, der formentlig ikke har megen yderligere effekt

i dag (hvis nogen overhovedet). Det gælder ikke mindst det kraftige fald i ledigheden blandt unge, vi så fra 2020 til 2022, som nu er erstattet af en svag stigning. Også loven til begrænsning af kviklån fra 2020 og corona-restriktionerne i 2020-21, der begrænsede unges muligheder for forbrug og optagelse af dyre forbrugs lån, har med stor sandsynlighed spillet en rolle.

Går vi længere tilbage, var store dele af 2010'erne præget af økonomisk vækst og fremgang, mens der også kom betydelige stramninger i, hvordan blandt andet pengeinstitutter kreditvurderer og stiller krav til låntagere. Det er alle faktorer, der givetvis har bidraget til det fald i RKI-andelene, vi har set gennem årene frem til omkring 2021, men som formentlig ikke bidrager til væsentlige yderligere fald i RKI-andelene.

Nok så vigtigt er mange danskere – og især unge – i øjeblikket ganske pressede rent privatøkonomisk som følge af de store stigninger i forbrugerpriser og renter, vi har oplevet over de seneste to år. Det har været med til at mindske de unges forbrug, og for mange unge er det blevet sværere at få det månedlige budget til at hænge sammen – hvilket vi også ser nærmere på i kapitel 3.

Man kunne fristes til at spørge, hvorfor det ikke ser værre ud, end det gør: Hvorfor ser vi ikke en stigende andel unge i RKI, når priser og renter er steget så meget, og mange unge er økonomisk pressede? Svaret er blandt andet den

”

Den samlede RKI-gæld blandt de unge ligger på lidt over 1,1 mia. kroner. Det er en smule lavere end året før.

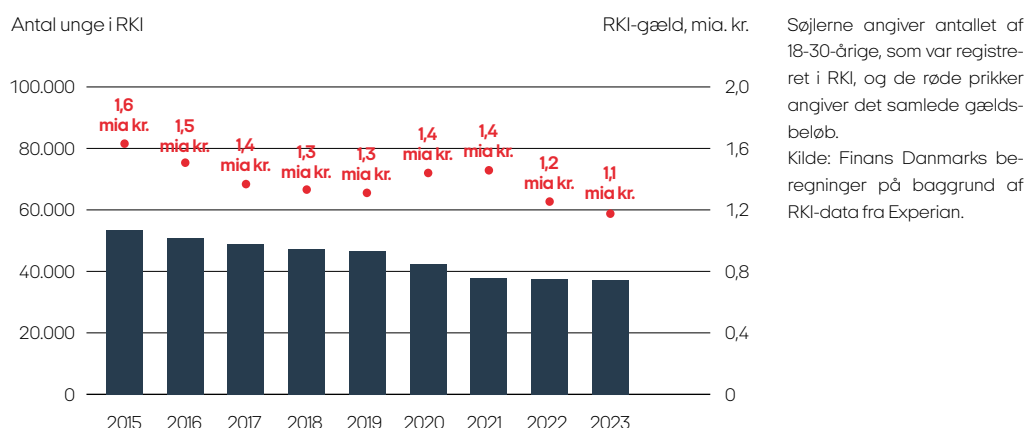

fortsat høje beskæftigelse, som giver de unge gode muligheder for at finde arbejde og tjene penge, så de kan betale deres regninger. Og i det tilfælde, hvor pengene ikke helt rækker, er det altså fortsat ret nemt at finde et job – sammenlignet med tidligere tider med høj ledighed, som vi ligeledes vender tilbage til i kapitel 3. Så selv om vi ikke ser nogen yderligere effekt af udviklingen på arbejdsmarkedet over det seneste år, er der ingen tvivl om, at den høje beskæftigelse

se og de gode jobmuligheder fortsat holder antallet af unge RKI-registreringer nede.

I øvrigt er forventningerne fortsat, at vi kommer ud af den nuværende økonomisk spændte situation med en såkaldt blød landing. Det vil sige, at inflationen og renterne langsomt normaliseres, uden at det fører til store fald i hverken BNP eller beskæftigelse. Hvis det sker, vil vi formentlig også undgå en situation, hvor andelen af unge i RKI stiger voldsomt.

Figur 2.1. Andelen af unge i RKI er uændret, men gælden falder fortsat

Søjlerne angiver antallet af 18-30-årige, som var registreret i RKI, og de røde prikker angiver det samlede gældsbeløb. Kilde: Finans Danmarks beregninger på baggrund af RKI-data fra Experian.

En stigning blandt teenagere samt unge sidst i 20'erne og begyndelsen af 30'erne

Selv om andelen af unge RKI-registrerede samlet set er uændret i 2022 og 2023, har der været en del bevægelser, når vi opdeler på aldersgrupper og årgange, jf. figur 2.2. Sammenligner vi unge med samme alder år for år, er bevægelserne ikke så kraftige, men vi ser dog stigninger blandt de helt unge samt for de 29- og 30-årige.

Tager vi et andet perspektiv og ser på udviklingen inden for de enkelte årgange af unge, er bevægelserne langt tydeligere. Hvis vi for eksempel ser på årgangen af unge født i 1997, der i dag er 26 år, kan vi se, at deres RKI-andel steg med 0,2 pct.-point i 2023, når vi sammenligner med samme årgang året før – dvs. da de var 25 år. Det står i kontrast til årgangene født i 1994 og 1995: For begge disse årgange faldt andelen i RKI i det år, de fyldte 26 år (dvs. i henholdsvis 2020 og 2021).

Dette skift gælder ikke kun årgangen fra 1997. Både i år og sidste år har vi set en stigning i RKI-andelen for samtlige unge årgange, jf. figur 2.3, der svarer til figur 2.2, men hvor figuren i tillæg (med op- og nedadgående pile) viser ændring fra året før for samme årgang (dvs. da årgangen var et år yngre), jf. boks på næste side for en mere detaljeret forklaring af årgangseffekter.

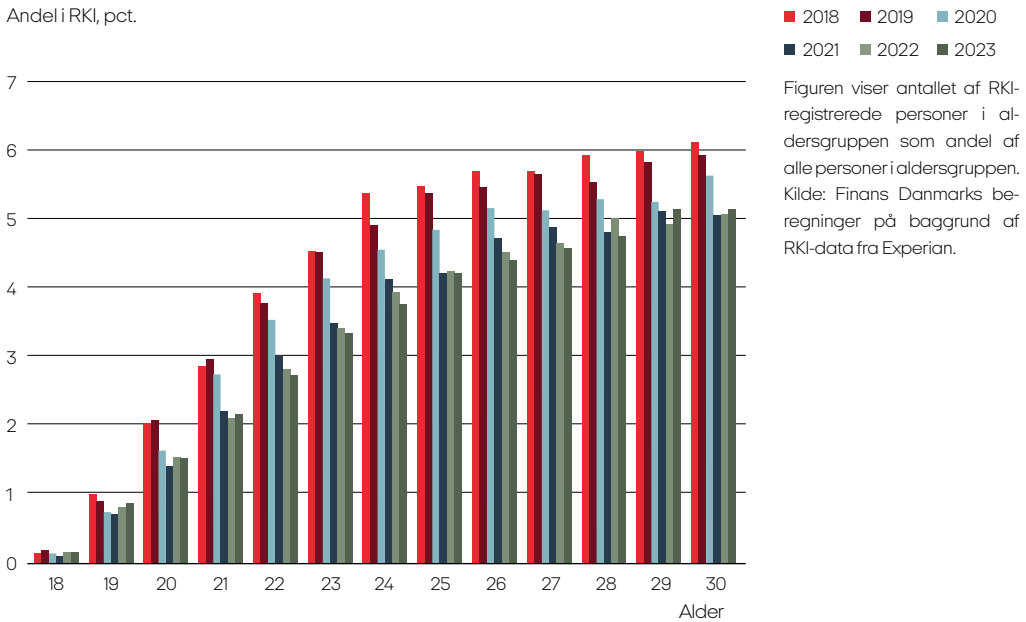
En lignende situation har vi faktisk ikke set i mange år – vi skal helt tilbage til 2015 for at se så store samlede stigninger inden for årgange. Og mens udviklingen inden for årgange i 2020 og 2021 betød, at vi havde kurs imod RKI-andele blandt unge på under 2 pct. – hvis ellers tendenserne havde været ved i en længere årrække – vil vi i stedet blive liggende omkring de nuværende

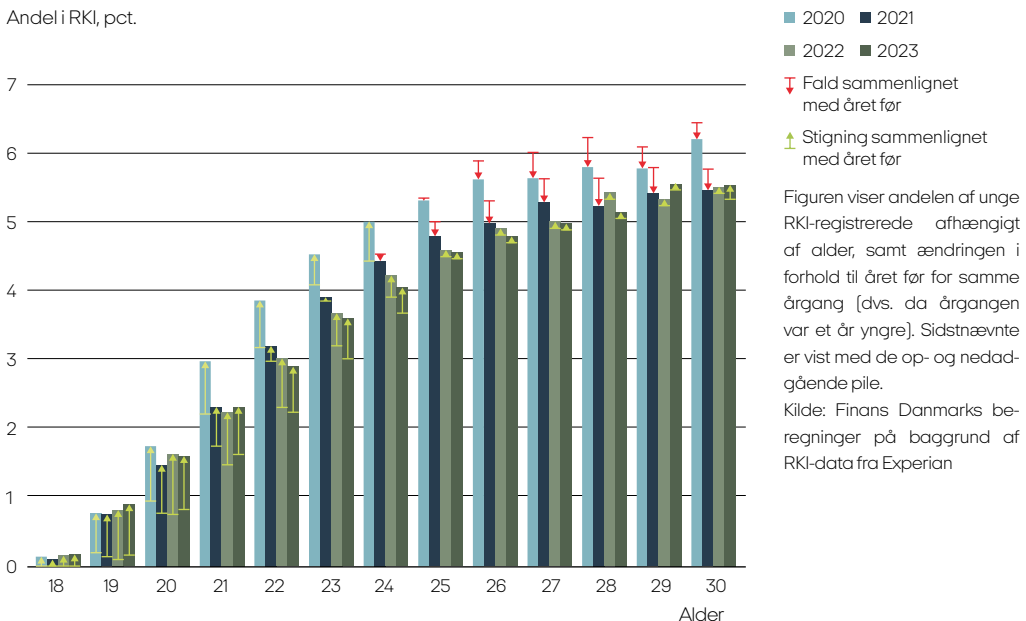
ca. 3,5 pct., hvis de nuværende tendenser viser sig at vare ved i de kommende år.

Det er særligt bemærkelsesværdigt, at vi nu ser en stigning i RKI-andele blandt de ældre årgange af unge, der er over 23 år i dag – hvor vi så sent som i 2021 så et fald, jf. områderne med pile-markeringer i figur 2.3. Det tyder på, at vi her har at gøre med nogle nye tendenser; hvor de tidligere års stigninger ofte skete hos unge under 23 år, der stadig ikke helt havde "lært" at styre deres økonomi selv, dækker de seneste års stigninger i højere grad over dem godt oppe i 20'erne, der ellers godt kunne styre deres økonomi tidligere, men har svært ved at få økonomien til at hænge sammen efter de seneste års store stigninger i renter og priser.

Figur 2.2. En stigning blandt teenagere samt de 29- og 30-årige

Figur 2.3. Stigning i RKI-andele for samtlige unge årgange over de seneste to år

RKI-andele med perspektiv på årgange

En måde at forstå udviklingen i RKI-andelen i den samlede gruppe af unge er ved at se på udviklingen inden for de enkelte årgange: Hvert år kommer en ny årgang af 18-årige ind i statistikken – når de bliver myndige og kan indgå betalingsaftaler, optage gæld mv. En lille andel bliver allerede registreret i RKI det første år [når de er 18 år] – i 2023 gjaldt det 0,2 pct., jf. figur 2.4. Men over de næste år, indtil årgangen nærmer sig midten af 20'erne, stiger RKI-andelen typisk forholdsvis meget, hvorefter andelen flader ud eller endda falder frem til 30-års-alderen.

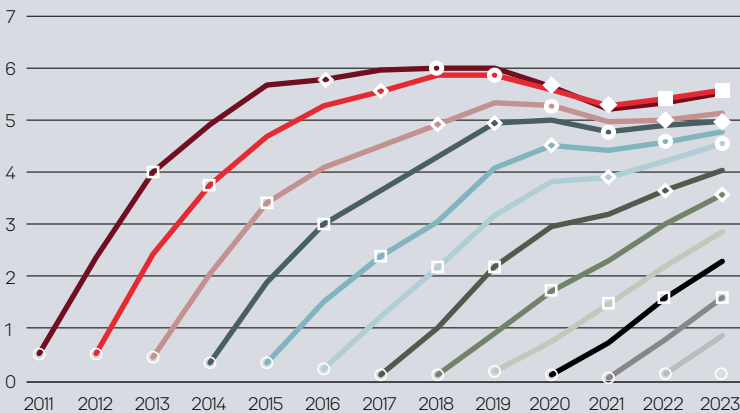
Særligt for de årgange, der i dag er i slutningen af 20'erne, så vi en ret kraftig stigning i de tidligere ungdomsår – noget kraftigere end vi har set i de seneste år, jf. de rødlige kurver i fi-

gur 2.4. Det har formentlig være medvirkende til, at disse årgange i dag ligger med relativt høje RKI-andele. Helt konkret kan vi se dette ved at sammenligne de 20-årige (markeret med firkanter i figur 2.4), som synligt ligger væsentligt højere i de tidlige 2010'ere, end de gør i dag.

Vi har derfor en ret sammensat udvikling i de seneste år; på den ene side stiger andelen af RKI-registrerede inden for årgangene, der nu er i slut-20'erne, i modsætning til tidligere. På den anden side stiger de fra lavere niveauer end de ældre årgange. Tilsammen giver disse modsættede tendenser den omtrent flade udvikling i RKI-andelen for hele gruppen, som vi har set i de seneste år.

Figur 2.4. De nuværende RKI-andele er et resultat af udviklingen gennem ungdommen for hver årgang

Andel i RKI, pct.

Årgang/alders i dag:

■ 1993/30 år ■ 1994/29 år ■ 1995/28 år ■ 1996/27 år ■ 1997/26 år ■ 1998/25 år
■ 1999/24 år ■ 2000/23 år ■ 2001/22 år ■ 2002/21 år ■ 2003/20 år ■ 2004/19 år

For hver årgang af unge (dvs. unge med samme fødselsår), viser figuren udviklingen i deres RKI-andele fra 2011 til 2023. Der er kun fokus på de årgange, der er imellem 18 og 30 år i dag. De forskellige markeringer indikerer, hvornår den givne årgang var hhv. 18 år, 20 år, 23 år osv. Kurvernes slutpunkter i 2023 svarer til søjlerne for 2023 i figur 2.2. Kilde: Finans Danmarks beregninger på baggrund af RKI-data fra Experian.

Årgangens alder i årstallet:

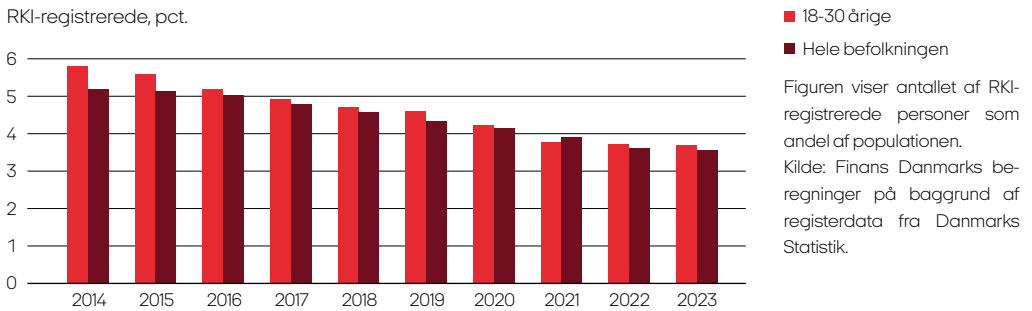
○ 18 år □ 20 år ◇ 23 år
○ 25 år ◆ 27 år ■ 29 år

RKI-andele blandt unge følger udviklingen i resten af befolkningen

Når vi ser på hele den danske befolkning, er andelen af dårlige betalere steget lidt over det seneste år – for første gang siden 2014, jf. figur 2.5. Det minder om den udvikling, vi også ser blandt de unge, hvor andelen af RKI-registrerede i øjeblikket stiger relativt meget blandt de ældre årgange – set i forhold til tendensen over de seneste par år.

Siden 2013 har faldet i RKI-registreringer været større blandt de unge, og i 2021 var andelen af RKI-registrerede for første gang mindre for de unge end for hele befolkningen. Fra 2021 til 2023 har andelen af unge registreret i RKI ligget konstant omkring 3,7 pct., mens andelen for hele befolkningen stadig faldt sidste år, hvorefter det så er steget lidt i år.

Figur 2.5. Udviklingen for unge i RKI følger nogenlunde resten af befolkningen

”
Fra 2021 til 2023
har andelen af RKI-
registrerede blandt
unge ligget konstant
omkring 3,7 pct.

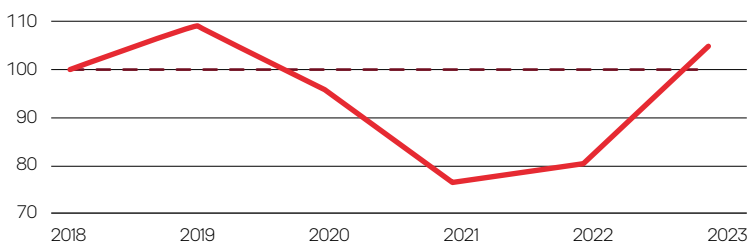
Antallet af nye RKI-registreringer stiger

Vi kan også se, at antallet af nye RKI-registreringer (brutto) har været kraftigt stigende for hele befolkningen over det seneste år, og vi er nu omtrent på niveau med det, vi så tilbage i 2019 – lige

inden coronakrisen, jf. figur 2.6. Det skal ses i lyset af, at flere danskere bliver udfordret i den nuværende økonomiske situation med det resultat, at de får svært ved at betale deres regninger.

Figur 2.6. Stigning i antallet af nye RKI-registreringer

Nyregistreringer, indeks [2018=100]

Figuren viser udviklingen i det totale antal af nye registreringer i RKI (brutto) blandt hele befolkningen, indekseret til 100 i 2018.

Kilde: Finans Danmarks beregninger på baggrund af RKI-data fra Experian

De unges misligholdte gæld er fortsat faldende

Den gæld, de unge er registreret med, faldt i 2023 i nogenlunde samme takt, som vi har set i de seneste år, jf. figur 2.7. I 2023 var den gennemsnitlige gæld for en ung registreret i RKI på lige over 30.000 kroner, mens den i 2022 lå på 31.500 kroner og i 2021 lå på lidt over 33.000 kroner

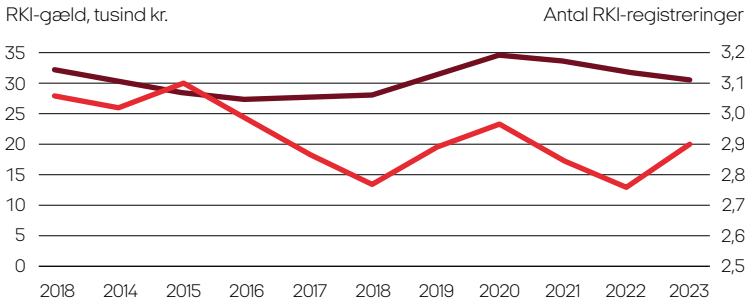
Omvendt ser vi nu en tendens til, at unge i RKI i gennemsnit er registreret med flere misligholdte betalingsforhold, end hvad vi så sidste år. Sidste år var unge i RKI i gennemsnit registreret med knap 2,8 misligholdte betalingsforhold, mens tallet i år ligger på knap 2,9.

Faldet i den gennemsnitlige RKI-gæld ses for stort set alle aldre, mens gældsstørrelserne i gennemsnit er lavere for de yngre årgange, jf. figur 2.8.

Når andelen af unge i RKI er uændret, mens deres misligholdte gæld falder, hænger det givetvis sammen med, at vi nu ser flere "nye" unge blive registreret i RKI. Da nye RKI-registrerede typisk begynder med mindre misligholdte gældsforhold, giver det helt naturligt et fald i den samlede RKI-gæld.

Således så vi i 2023 – ligesom i 2022 – en stigning i antallet af unge registreret med forholdsvis små misligholdte gældsforhold på op til 20.000 kroner, mens antallet af større gældsforhold på mellem 20.000 og 250.000 kroner faldt, jf. figur 2.9. Antallet af gældsforhold på over 250.000 kroner steg en smule fra 300 unge med så store misligholdte gældsforhold i 2021 til 350 unge i 2023.

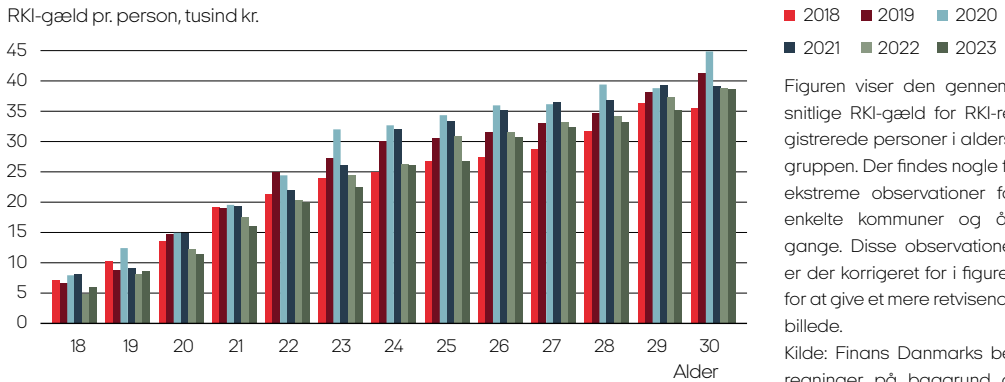
Figur 2.7. Mindre RKI-gæld, men flere misligholdte betalingsforhold pr. registreret

Figuren viser de unges gennemsnitlige RKI-gæld samt det gennemsnitlige antal dårlige betalingsforhold pr. RKI-registreret.

Kilde: Finans Danmarks beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

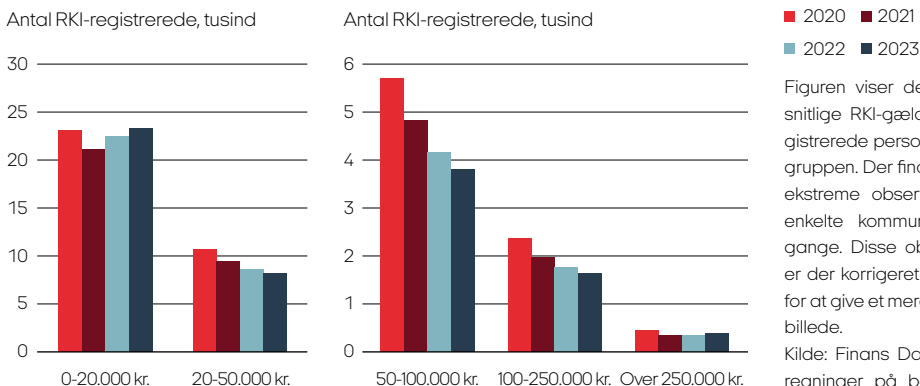
Figur 2.8. Faldende RKI-gæld for de fleste aldersgrupper

Figuren viser den gennemsnitlige RKI-gæld for RKI-registrerede personer i aldersgruppen. Der findes nogle få ekstreme observationer for enkelte kommuner og år-gange. Disse observationer er der korrigeret for i figuren for at give et mere retvisende billede.

Kilde: Finans Danmarks beregninger på baggrund af RKI-data fra Experian.

Figur 2.9. Flere unge med små såvel som meget store gældsforhold

Figuren viser den gennemsnitlige RKI-gæld for RKI-registrerede personer i aldersgruppen. Der findes nogle få ekstreme observationer for enkelte kommuner og år-gange. Disse observationer er der korrigeret for i figuren for at give et mere retvisende billede.

Kilde: Finans Danmarks beregninger på baggrund af RKI-data fra Experian.

Geografiske forskelle i RKI-registreringerne

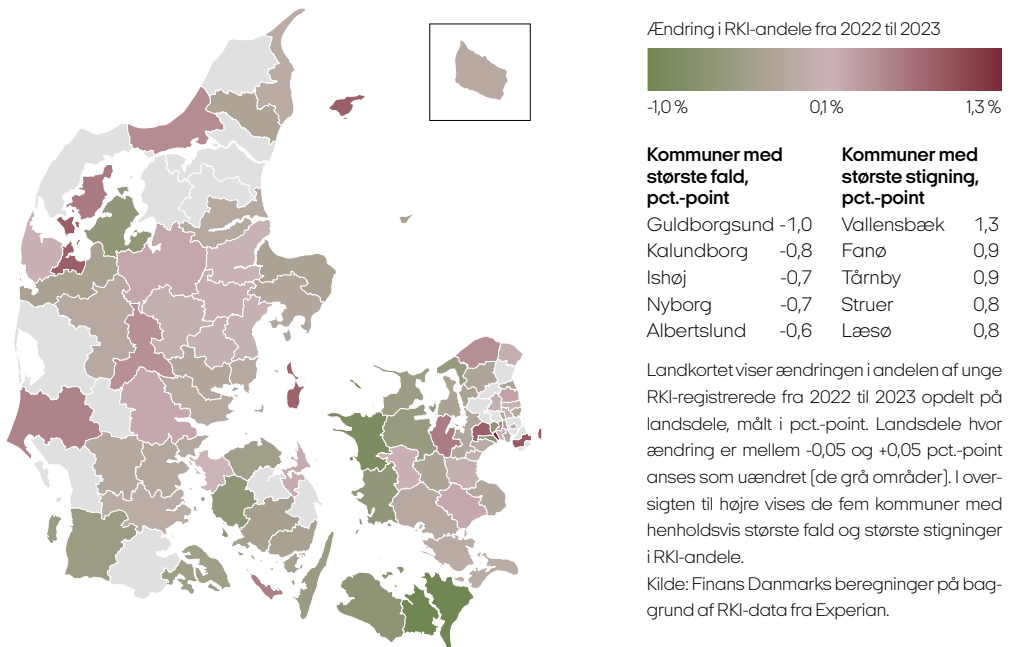
Ser vi på ændringen i RKI-andele over det seneste år på tværs af landet, er tendenserne meget blandede. I 35 ud af landets 98 kommuner er RKI-andelene steget, i 47 er de faldet, og i 16 er de stort set uændrede. Vi kan se en tendens til, at andelene typisk stiger i de små ø-kommuner og ligger uændret i de store byer; København, Frederiksberg, Aarhus, Aalborg og Odense, jf. figur 2.10 til venstre.

Når vi sammenligner flere år tilbage, kan vi dog konstatere, at der er sket et klart skifte, og flere kommuner oplever i dag en stigning i antallet af unge i RKI. Fra 2020 til 2021 var der for eksempel tale om fald i 89 kommuner, uændrede RKI-andele i fire kommuner og stigninger i fem kommuner.

Også for den gennemsnitlige RKI-gæld pr. registreret er udviklingen ret blandet på tværs af landet, jf. figur 2.11. For Københavns Omegn samt Østjylland er den gennemsnitlige RKI-gæld steget med hhv. 5,0 og 3,2 pct., mens den er faldet eller uændret i resten af landet. Særligt er gælden faldet meget i København by.

I nogle områder er udviklingen dog kraftigt påvirket af enkeltpersoner med en meget høj RKI-gæld. I 2022 havde [givetvis] en enkelt 27-årig person i Lolland Kommune samt en 25-årig i Aalborg en ekstremt høj RKI-gæld. Vi ser præcis samme billede i 2023 med personer i samme kommuner, nu ét år ældre. Da disse ekstreme observationer fortsat ligger inden for samme

Figur 2.10. Omtrent uændret antal RKI-registreringer i det meste af landet

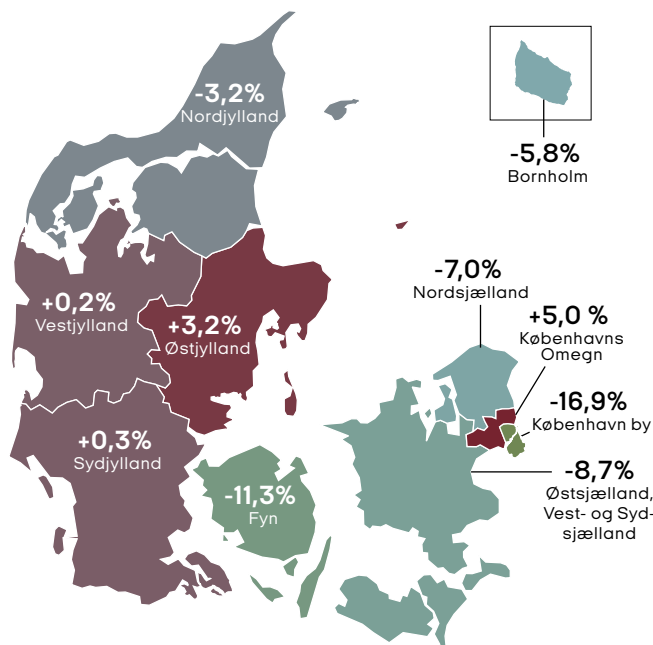
kommune, påvirker de ikke ændringen fra 2022 til 2023 nævneværdigt.

Anderledes forholder det sig dog i Vallensbæk, hvor der i 2023 ses en meget høj RKI-gæld blandt de 26-årige [svarende til at én person har en RKI-gæld på 5-6 mio. kroner], hvilket vi ikke ser i tallene for 2022. Derfor er Vallensbæk også den kommune, hvor den gennemsnitlige RKI-gæld er steget absolut mest i 2023 – med hele 222 pct., jf. opgørelsen i figur 2.11 til højre. Denne ekstreme observation er faktisk grunden til, at den gennemsnitlige gæld for hele Københavns Omegn er steget fra 2022 til 2023. Hvis vi korrigerer for den ekstreme observation i Vallensbæk, ville den gennemsnitlige gæld i Københavns Omegn – i stedet for at være steget med 5 pct. – være faldet med 1,3 pct.

”
I 35 ud af landets 98 kommuner er RKI-andelen steget.

Figur 2.11. Faldende RKI-gæld for RKI-registrerede i det meste af landet

Ændring i gennemsnitlig RKI-gæld fra 2022 til 2023:

Kommuner med største fald, pct.	Kommuner med største stigning, pct.
Odsherred -51	Vallensbæk 222
Arø -51	Gladsaxe 35
Frederiksberg -46	Tårnby 21
Gentofte -34	Lejre 19
Assens -33	Billund 14

Landkortet viser den procentvise ændring i den gennemsnitlige RKI-gæld for unge RKI-registrerede fra 2022 til 2023 opdelt på landsdele. I oversigten til højre vises de fem kommuner med henholdsvis største fald og største stigninger i den gennemsnitlige RKI-gæld. I modsætning til figur 2.8, har vi ikke korrigeret for ekstreme observationer (som for eksempel Vallensbæk) i denne figur. Kilde: Finans Danmarks beregninger på baggrund af RKI-data fra Experian.

Hver ottende ung i Lolland Kommune er registreret i RKI

Problemerne med unge dårlige betalere er fortsat størst på Lolland og Falster, når vi ser på andelen af unge i RKI [2023-niveauet]. I Lolland Kommune er det stadig knap hver ottende ung, der ikke får betalt sine regninger og ender i RKI, jf. kortet øverst i figur 2.12. Samlet set misligholder denne gruppe unge en gæld på 51 mio. kroner. I nabokommunen Guldborgsund – der er den kommune med næstflest unge i RKI – er knap hver 14. ung registreret i RKI, og de misligholder en gæld på knap 16 mio. kroner.

I modsatte ende er Frederiksberg den kommune med færrest unge registreret i RKI, og generelt har områderne i og omkring de større byer lave registreringsandele. Frederiksberg, Lyngby-Taarbæk, Hørsholm og Gentofte er alle kommuner, hvor andelen af unge i RKI er under 2 pct. og dermed et godt stykke under landsgennemsnittet på de 3,7 pct.

Siden 2014 er forskellene i RKI-andele på tværs af landet dog faldet betydeligt, jf. forskellene mellem det øverste landkort [2023] og nederst landkort [2014] i figur 2.12.

- I 2014 spændte de kommunale RKI-andele helt fra 2,4 pct. i Dragør og på Frederiksberg til 15,4 pct. i Lolland kommune.
- I 2023 var spændet indsnævret til at ligge mellem 1,3 pct. på Frederiksberg og 12,4 pct i Lolland kommune.

Ser vi bort fra højdespringeren Lolland kommune, er RKI-andelen da også faldet ganske meget blandt kommunerne i top 5. Guldborgsund er for eksempel faldet fra at have en RKI-andel på knap 12 pct. i 2014 til 7 pct. i 2023.

”

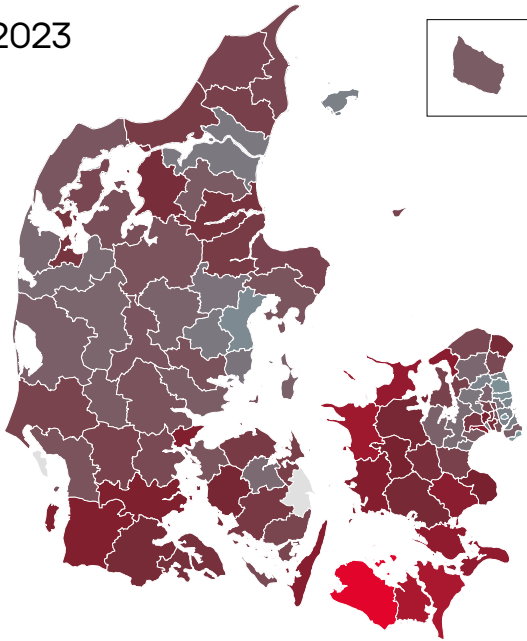
Ser vi bort fra højdespringeren Lolland kommune, er RKI-andelen faldet ganske meget blandt kommunerne i top 5.

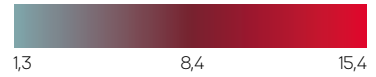
Denne udvikling kan givetvis forklares af mange af de samme faktorer, der forklarer det generelle fald i antallet af unge i RKI over perioden. Det gælder for eksempel lovgivningen til begrænsning af kviklån fra 2020, samt de seneste års faldende ledighed – der særligt har hjulpet unge i de mere udsatte kommuner, hvor en forholdsvis stor andel af de unge tidligere var ledige og havde dyre kviklån, jf. s. 34 i analysen "Unge – gæld, forbrug og opsparing" fra 2022.

Figur 2.12. Mindre forskelle mellem kommunale RKI-andele, 2014-2023

2023

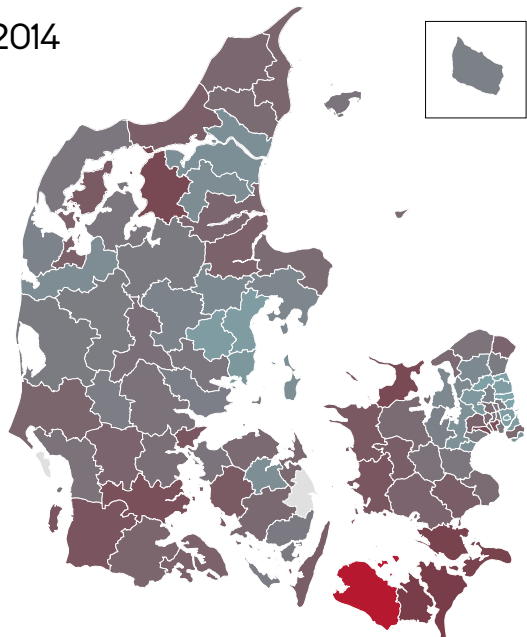

Andel unge i RKI, pct.

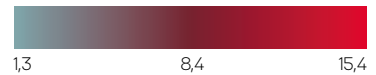

Kommuner med højeste andel, pct.		Kommuner med laveste andel, pct.	
Lolland	12,4	Frederiksberg	1,3
Guldborgsund	7,0	Lyngby-Taarbæk	1,5
Vordingborg	6,8	Gentofte	1,6
Vesthimmerlands	6,4	Hørsholm	1,7
Odsherred	6,3	Fanø	1,8

2014

Andel unge i RKI, pct.

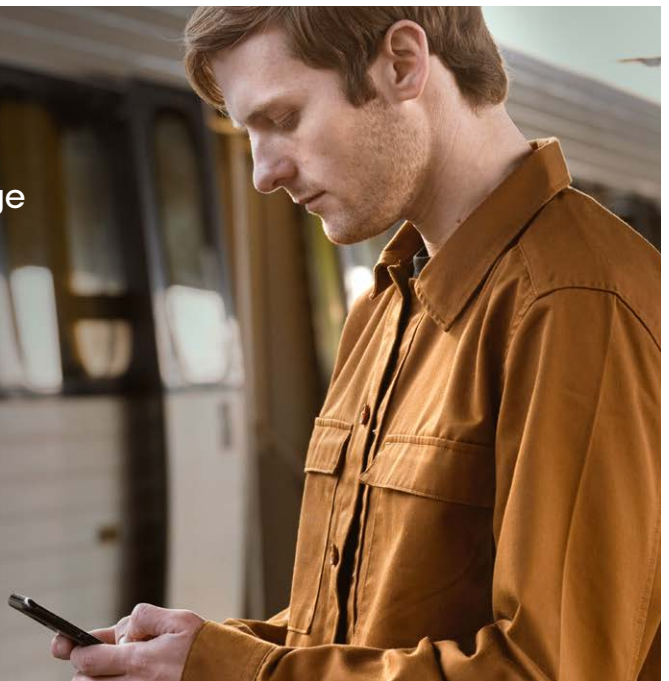
Kommuner med højeste andel, pct.		Kommuner med laveste andel, pct.	
Lolland	15,4	Dragør	2,4
Guldborgsund	11,6	Frederiksberg	2,4
Kalundborg	11,0	Rudersdal	2,6
Odsherred	10,4	Lyngby-Taarbæk	2,8
Vordingborg	10,0	Aarhus	2,9

Landkortetene viser andelen af unge RKI-registrerede i hhv. 2014 og 2023 opdelt på kommuner.

Kilde: Finans Danmarks beregninger på baggrund af RKI-data fra Experian

”

I 2023 var unge 18-30-årige registreret i RKI med knap 107.000 dårlige betalingsforhold.

Telekommunikation, finansiering og transport er oftest årsag til RKI-anmærkninger

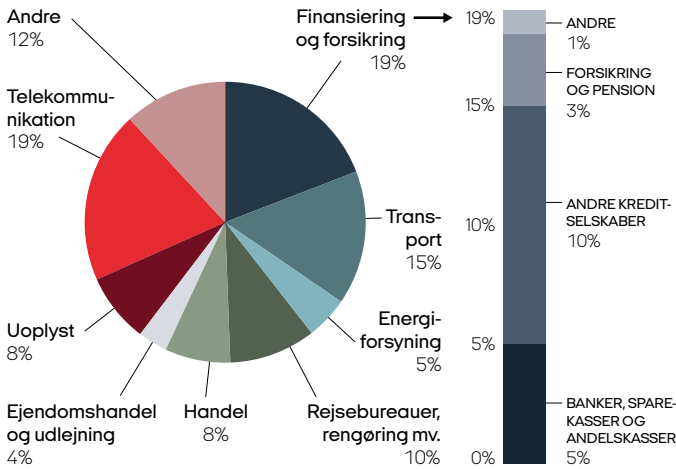
I 2023 var unge 18-30-årige registreret i RKI med knap 107.000 dårlige betalingsforhold. Knap to ud af fem af disse stammer fra regninger til en telekommunikationsvirksomhed samt finansiering og forsikring. 15 pct. vedrører transport, mens 10 pct. vedrører rejsebureauer. De resterende knap 40 pct. angår misligholdte betalinger til andre brancher, jf. figur 2.13 til venstre.

I gruppen af finansierings- og forsikrings-selskaber er det fortsat andre finansieringsselskaber – inkl. forskellige typer af forbrugerkredit – der særligt har mange anmærkninger. De fylder lidt over halvdelen af alle anmærkninger fra finansierings- og forsikrings-selskaber, hvor pengeinstitutter fylder ca. en fjerdedel, jf. figur 2.13 til højre.

Når vi ser på udviklingen fra år til år, har vi set et betydeligt fald i antallet af registreringer fra både banker, sparekasser og andelskasser samt andre kreditselskaber i løbet af 2023 – til trods for den svære økonomiske situation mange unge står i. Det dækker blandt andet over, at pengeinstitutterne udfører grundige kreditvurderinger, og at lovgivningen i de senere år er blevet strammet, hvad angår kviklån og andre former for forbrugerlån.

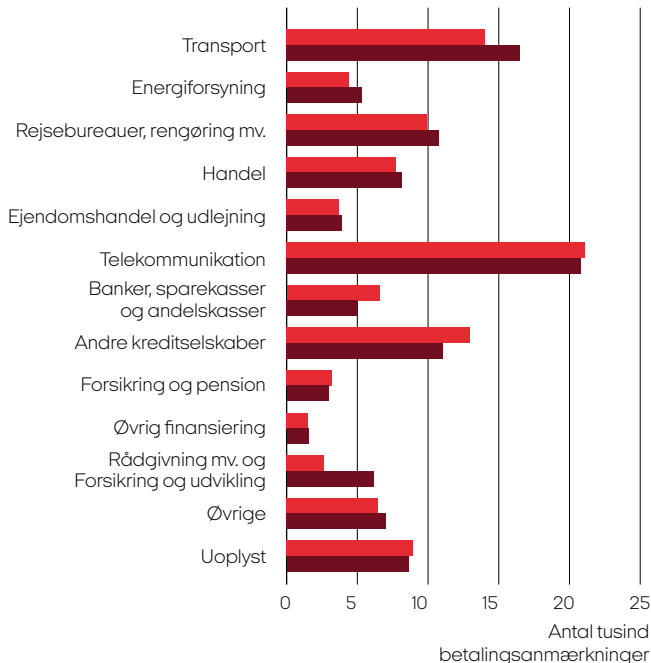
Omvendt ser vi mindre stigninger i antallet af registreringer til mange andre brancher: transportselskaber, rejsebureauer, handel mv. Det indikerer, at unge i stigende grad har svært ved få pengene til at række – for eksempel til betaling af en rejse, de har købt.

Figur 2.13. De fleste RKI-anmærkninger vedrører telekommunikation og finansiering og transport

Figuren til venstre viser de unges RKI-anmærkninger i 2023 opdelt på hovedbranche. Figuren til højre viser fordelingen af RKI-anmærkninger for finansierings- og forsikringsbranchen. Der er sket en ændring i denne opgørelse set i forhold tidligere år, hvor en betydeligt større del af de forhold, der vedrørte "uoplyst branche", nu er blevet placeret på den branche, de vedrører. Derfor kan vi ikke sammenligne længe tilbage i tid end til 2022 (jf. sammenligningen vist i figur 2.14).
Kilde: Finans Danmarks beregninger på baggrund af RKI-data fra Experian.

Figur 2.14. Fald i antallet af betalingsanmærkninger til telekommunikation, pengeinstitutter samt uoplyste brancher

Figuren viser ændringen i antallet af betalingsanmærkninger efter branche. Øvrig finansiering inkluderer finansielle og ikke-finansielle holdingselskaber, investeringsselskaber, finansiell leasing og realkredit samt finansiell service. Øvrige inkluderer alle andre brancher. Der er sket en ændring i denne opgørelse set i forhold til tidligere år, hvor en betydeligt større del af de forhold, der vedrørte "uoplyst branche", nu er blevet placeret på den branche, de vedrører. Derfor kan vi ikke sammenligne længe tilbage i tid eller med tal fra tidligere års analyser.
Kilde: Finans Danmarks beregninger på baggrund af RKI-data fra Experian.

”
RKI-gælden pr.
anmærkning er typisk
betydeligt større, når vi
ser på anmeldelser fra
finansierings- og forsikrings-
virksomheder, end når vi ser
på anmeldelser fra de fleste
andre brancher.

Den største gæld er til telefoner, finansiering og forsikring

RKI-gælden pr. anmærkning er typisk betydeligt større, når vi ser på anmærkninger fra finansierings- og forsikringsvirksomheder, end når vi ser på anmærkninger fra de fleste andre brancher. I 2023 var RKI-gælden i gennemsnit knap 18.000 kroner pr. anmærkning fra finansierings- og forsikringssekskaber, hvor den for eksempel kun var lidt over 5.500 kroner pr. anmærkning fra telekommunikationsvirksomheder, mobilsekskaber mv.

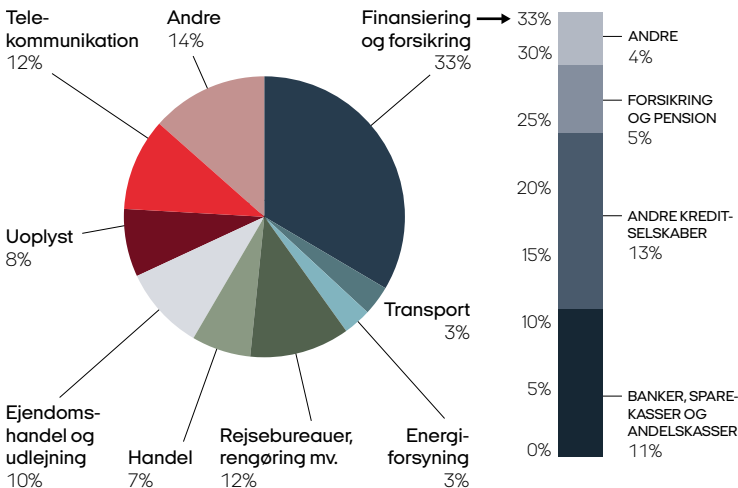
Ser vi på den samlede RKI-gæld, udgør finansiering og forsikring også den absolut største andel af de unges totale RKI-gæld på over 370 mio. kroner, svarende til omkring en tredjedel af den samlede RKI-gæld, jf. figur 2.15 til venstre. Det er store summer, men det skal selvfølgelig ses i lyset af, at de samlede udlån i finansierings- og forsikringssekskaberne er store, og at den misligholdte gæld kun udgør en ganske beskedne andel af de samlede låne. De

unges samlede gæld til penge- og realkreditinstitutter lyder på lidt over 105 mia. kroner. Den misligholdte gæld udgør således knap 0,35 pct.

Af den samlede RKI-gæld inden for finansierings- og forsikringsbranchen udgør misligholdt gæld til andre kreditsekskaber to femtedele, hvilket gør det til den største post, jf. figur 2.15 til højre.

Figur 2.15. RKI-gælden er stor i finansierings- og forsikringsbranchen

Figuren til venstre viser RKI-gæld i 2023 på hovedbrancher som andel af den samlede RKI-gæld. Figuren til højre viser fordelingen af RKI-gæld for finansierings- og forsikringsbranchen.

Kilde: Finans Danmarks beregninger på baggrund af RKI-data fra Experian.

3

Unge er stadig presset på økonomien

Selv om de store stigninger i renter og forbrugerpriser synes at ligge bag os, er pris- og renteniveauet i dag langt højere end for bare to år siden. Det lægger fortsat et pres på økonomien hos mange unge.

Mere end hver femte ung har svært ved at få økonomien til at hænge sammen, og ud af dem er syv ud af ti så udfordrede, at de ikke er tilfredse med deres liv. Faktisk svarer hver fjerde, at deres liv er tæt på det værst tænkelige. Den tendens, vi så sidste år, hvor mange unge var bekymrede

for deres økonomi og ikke kunne sove om natten, er altså ikke løjet af over det seneste år. Det skyldes, at situationen for mange unge ikke er blevet nævneværdigt forbedret, og at de endnu ikke har oplevet de samme indkomststigninger, som mange andre voksne danskere har.

Mange oplever fortsat en presset økonomi

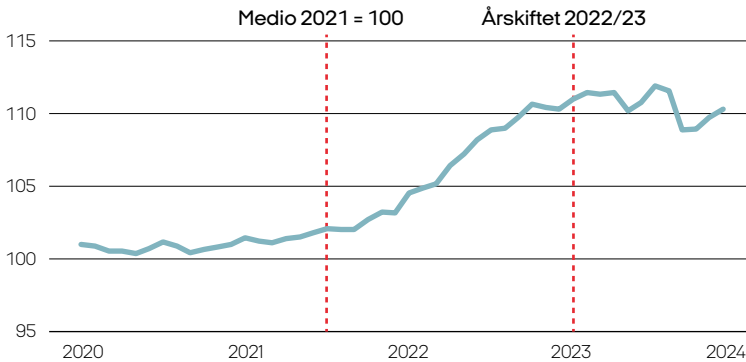
Selv om den voldsomme udvikling i forbrugerpriserne nu er løjet af, ligger forbrugerpriserne i dag stadig meget højt, hvilket gør tilværelsen dyr for mange unge. Helt konkret er forbrugerpriserne i dag ca. 10 pct. højere, end de var i sommeren 2021, jf. figur 3.1.

I kølvandet på prisstigningerne er renterne også steget meget, men i lighed med prisudviklingen synes renterne nu også at have toppet. Rente­stigningerne er dog kommet med en del forsinkelse i forhold til prisstigningerne, og nogle unge har derfor oplevet, at renten på deres lån er steget betydeligt gennem 2023, jf. figur 3.1 nederst.

Figur 3.1. Priser og renter ligger nu på et meget højere niveau

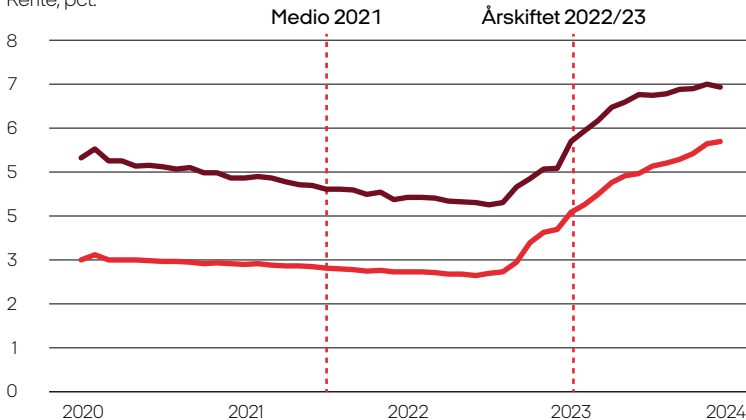
Forbrugerpriser

Prisindeks

Renter

Rente, pct.

- Forbrugerpriser
- Renter, lån til boligformål
- Renter, lån til andre formål

Figuren øverst viser udviklingen i forbrugerpriser for de 18-30-årige. For perioden siden august 2023 findes der endnu ikke inflation for individuelle grupper af danskere. Her er inflationen beregnet som en korregeret vægtning af gruppens varekurv i 2022 ganget med prisudviklingen for de forskellige varer. Figuren nederst viser udviklingen i forskellige renter til husholdninger (lønmodtagere, pensionister mv.).

Kilde: Danmarks Statistik og Danmarks Nationalbank

”

Selv om den voldsomme udvikling i forbrugerpriserne nu er løjet af, ligger forbrugerpriserne i dag stadig meget højt, hvilket gør tilværelsen dyr for mange unge.

”

De fleste unge har endnu ikke nogen større gæld med variabel rente og er dermed ikke voldsomt påvirkede af rentestigninger.

Ekstraudgifter på 1.400 kroner om måneden

For en typisk ung, enlig studerende er de normale udgifter til mad og øvrigt forbrug steget med omkring 1.400 kroner om måneden siden midten af 2021. Størstedelen af prisstigningerne kom inden udgangen af 2022, jf. figur 3.2 til venstre. Ser vi derimod på unge under 30 år generelt, er udgifterne i gennemsnit steget med ca. 2.000 kr. Det skyldes, at denne gruppe også omfatter unge i arbejde, og flere har desuden fået børn og familie – hvilket normalt er med til at øge det månedlige forbrug.

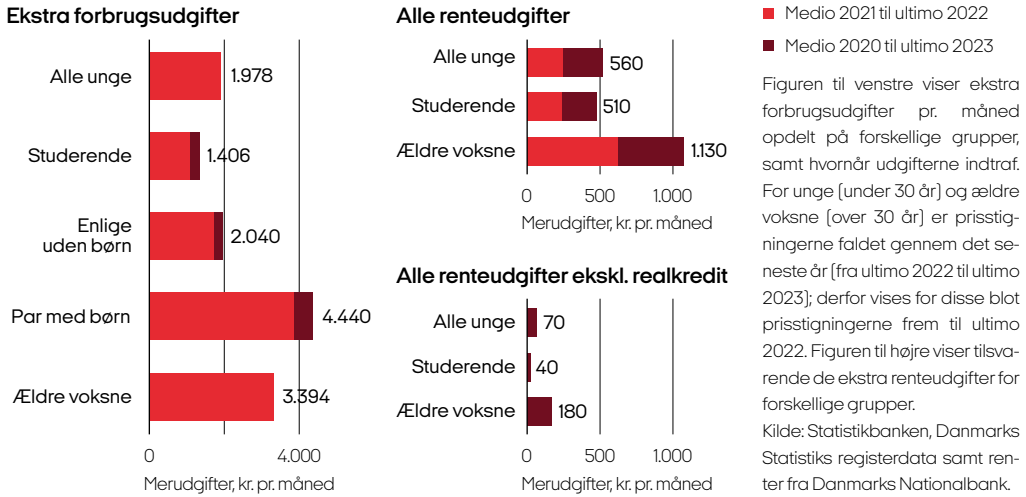
De fleste unge har endnu ikke nogen større gæld med variabel rente og er dermed ikke voldsomt påvirkede af rentestigninger sammenlignet med ældre danskere, jf. figur 3.2 til højre samt analysen af de unges rentebetalinger i kapitel 1. Det skyldes ikke mindst, at ret få unge bor i ejerbolig med realkreditgæld – det gælder kun ca. hver tiende. Og ud af dem, der har et realkreditlån, har unge forholdsvis sjældent valgt

et lån med variabel rente: Hvor ca. halvdelen af alle danske boligejere havde realkreditlån med variabel rente ved udgangen af 2022, gjaldt det samme kun for ca. hver femte, når vi ser på unge boligejere.

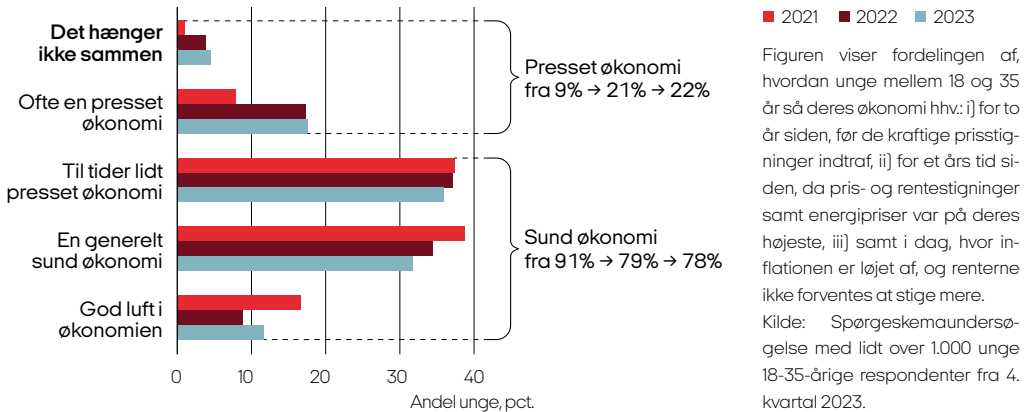
De månedlige renteudgifter (efter skat) er for unge i gennemsnit steget med 560 kroner siden midten af 2021. Ser vi bort fra renter på realkreditlån, er renteudgifterne kun steget med 70 kroner. For ældre danskere er de samlede renteudgifter steget med over 1.000 kroner. Hvis vi ser bort fra realkreditlån, er tallet 180 kroner. I modsætning til de stigende forbrugsudgifter kom en stor del af de ekstra renteudgifter først i løbet af 2023 – ser vi bort fra realkreditlån, gælder det faktisk stort set hele rentestigningen.

Selv om udgifter til forbrug og renter er steget mere i kroner og øre for ældre danskere, er det vigtigt at huske, at unge typisk har mindre luft i økonomien. Samtidig er mange unge i en situa-

Figur 3.2. Særligt de højere priser har gjort det dyrere at være ung

Figur 3.3. Mange unge er fortsat økonomisk pressede af de højere priser og renter

tion, hvor de endnu ikke har oplevet de samme stigninger i indkomsterne som flertallet af voksne danskere.

Derfor er det ikke mærkeligt, at mange unge oplever en betydeligt mere presset økonomi i dag end for to år siden – et pres, der ikke er løjet af over det seneste år, jf. figur 3.3. Andelen af

unge, der oplever at have en presset økonomi, er steget fra 9 pct. i 2021 til 21 pct. i 2022, hvorefter den er omtrent uændret i løbet af 2023. Faktisk er andelen af unge, der oplever, at økonomien slet ikke hænger sammen, steget en del sammenlignet med situationen sidste år.

Højere priser på dagligvarer gør ondt i økonomien

Når vi spørger de unge, hvad der presser deres økonomi, er svaret især højere priser på dagligvarer og i et noget mindre omfang stigende renter, jf. figur 3.4. Samtidig svarer kun omkring hver sjette, at deres indkomst i høj eller meget høj grad er steget. Ser vi specifikt på unge, der svarer, at deres økonomi er presset, svarer knap to ud af tre, at de er presset af stigende priser, og

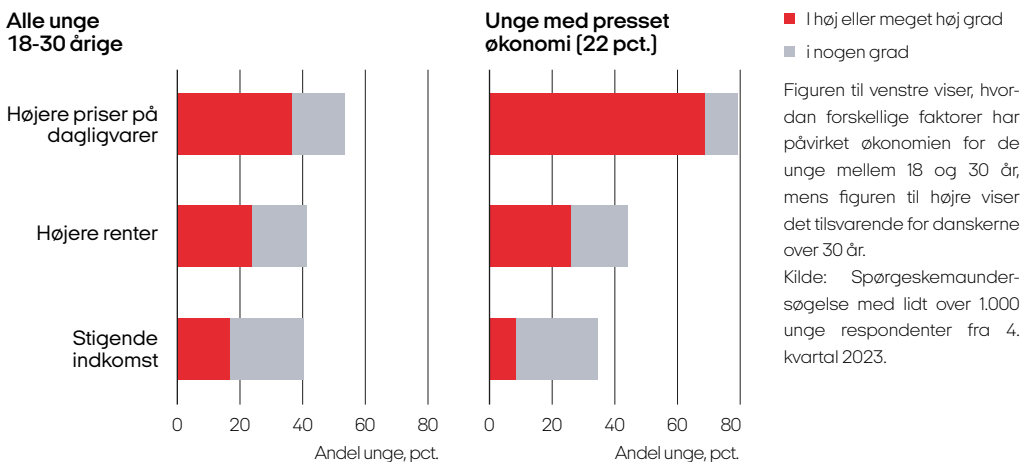

ca. 8 pct. svarer, at de i høj grad har oplevet en indkomststigning, jf. figur 3.4 til højre.

Når vi spørger de unge, i hvor høj grad forholdet mellem udgifts- og indkomststigninger har haft indvirkning på deres budget, er det generelle billede, at indkomsterne endnu ikke er fulgt med udgifterne: De unge har i gennemsnit fået hevet 200 kroner ud af deres månedlige budget, når vi sammenligner deres angivne indkomst og udgifter i dag med situationen for to år siden. For unge, som svarer, at de har en presset økonomi i dag, er der i gennemsnit blevet hevet hele 1.400 kroner ud.

Når økonomien er blevet så meget forværret for denne gruppe, skyldes det blandt andet, at deres udgifter er steget mere end for andre unge – men den primære forklaring er faktisk, at de stort set ikke har oplevet nogen stigning i deres indkomst over perioden; i gennemsnit svarer de, at deres indkomst er steget med ca.

Figur 3.4. Især de høje forbrugerpriser presser mange unge

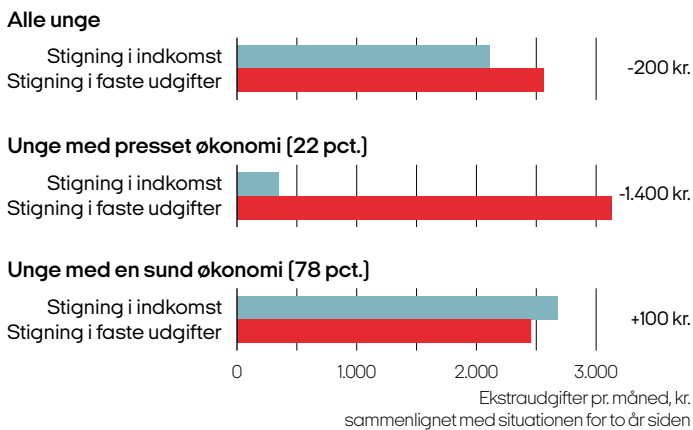

150 kroner om måneden, hvor gennemsnittet for alle unge ligger på godt 1.000 kroner.

Når det især er lave indkomststigninger, der giver en presset økonomi for mange unge, er det ikke overraskende, at især unge under uddannelse uden fast job ved siden af studiet samt unge ledige svarer, at de har svært ved at få økonomien til at hænge sammen, jf. figur 3.6.

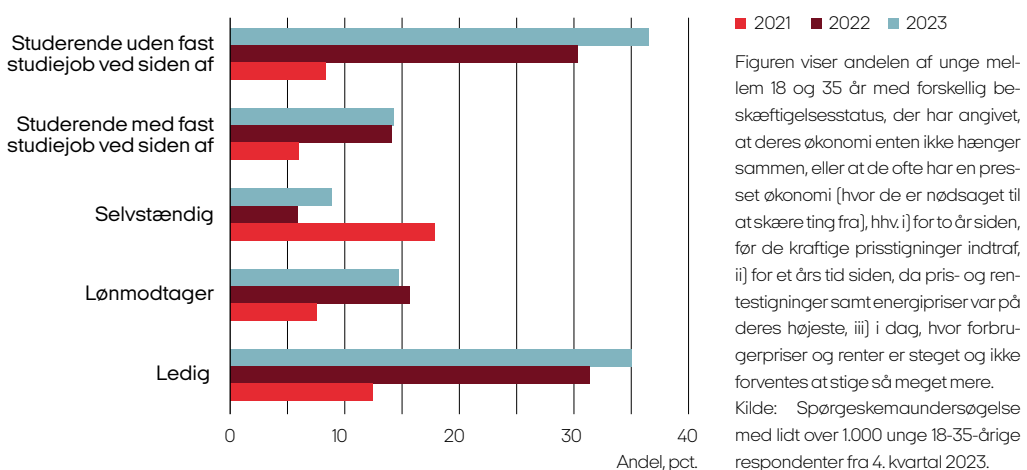
Som vi kommer tilbage til senere, er der dog også ret store forandringer i de unges beskæftigelsesstatus; en del unge, der i tidligere år var ledige eller studerende uden job ved siden af, har nu fået et fuldtidsjob eller job ved siden af studiet – i en del tilfælde som reaktion på deres økonomiske udfordringer.

Figur 3.5. Indkomsterne har ikke kunnet følge med udgifterne

Figuren viser, hvor meget forskellige grupper af unge har oplevet, at deres indtægter og udgifter er steget over de seneste to år. De anslåede beløb er beregnet som et vægtet gennemsnit ud fra svar på spørgsmålene: "Hvor meget vurderer du, din månedlige indkomst er steget eller faldet? (efter skat)" og "Hvor meget vurderer du, at dine faste månedlige udgifter er steget eller faldet med?"
 Kilde: Spørgeskemaundersøgelse med lidt over 1.000 unge 18-35-årige respondenter fra 4. kvartal 2023.

Figur 3.6. Især unge studerende og andre uden job har fået det svært

Figuren viser andelen af unge mellem 18 og 35 år med forskellig beskæftigelsesstatus, der har angivet, at deres økonomi enten ikke hænger sammen, eller at de ofte har en presset økonomi (hvor de er nødsaget til at skære ting fra, hhv. i) for to år siden, ii) for et års tid siden, da pris- og rentestigninger samt energipriser var på deres højeste, iii) i dag, hvor forbrugerpriser og renter er steget og ikke forventes at stige så meget mere.
 Kilde: Spørgeskemaundersøgelse med lidt over 1.000 unge 18-35-årige respondenter fra 4. kvartal 2023.

Unge forsøger at indrette deres økonomi efter de nye forhold

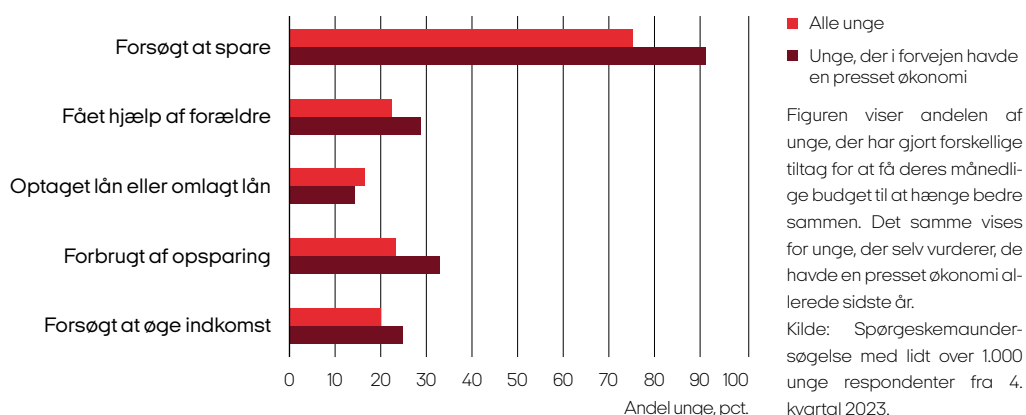
De unge har forsøgt at imødegå de stigende priser og renter på forskellige måder. Blandt alle unge svarer godt tre ud af fire, at de har forsøgt at spare på den ene eller anden måde, mens det samme gælder for ni ud af ti i gruppen af unge, der havde en presset økonomi allerede i begyndelsen af året. Godt hver femte ung har fået hjælp fra forældre, endnu en femtedel har forbrugt af egen opsparing og yderligere en

femtedel har forsøgt at øge deres indkomst, for eksempel ved at tage mere arbejde.

Lidt færre unge – omtrent hver sjette – har optaget lån eller omlagt lån for at få økonomien til at hænge sammen. Og i stort set alle tilfælde er tendensen kraftigere blandt unge med en presset økonomi.

Det er meget ofte i supermarkedet, de unge holder igen, når de forsøger at spare. Næsten

Figur 3.7. Unge har gjort forskellige tiltag for at tackle den nye økonomiske situation

”

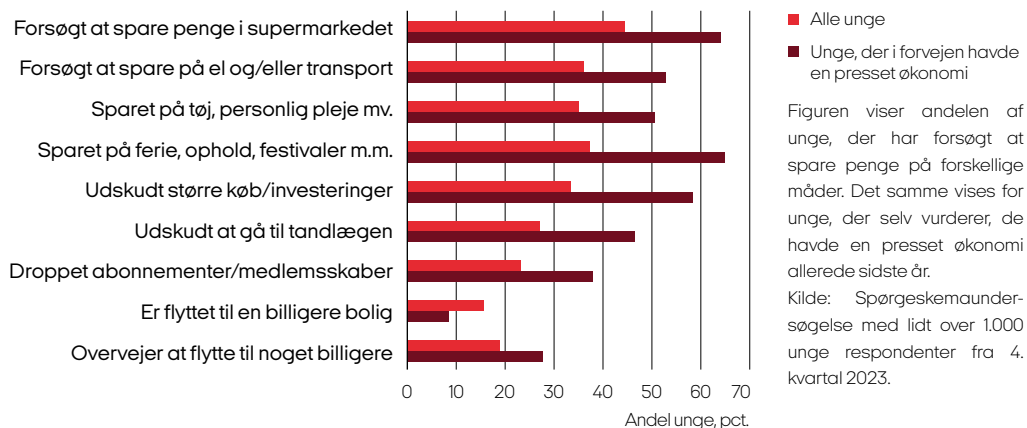
Knap hver sjette ung svarer, at de er flyttet til en billigere bolig, mens endnu cirka en femtedel af de unge overvejer at gøre det snart.

halvdelen af alle unge og to ud af tre unge i gruppen, der har svært ved at få økonomien til at hænge sammen, svarer, at de sparer på deres dagligvareindkøb, jf. figur 3.8. Mange har også forsøgt at spare på el, transport, tøj, personlig pleje samt på ferier, ophold og festivaler. Lidt over hver fjerde ung har tilmed udskudt eller undladt at gå til tandlægen.

Bolig udgør typisk også en relativt stor post i de unges budget. Knap hver sjette svarer, at de er flyttet til en billigere bolig, mens endnu ca. en femtedel af de unge overvejer at gøre det snart.

For mange unge, hvor budgettet bliver presset, og de har svært ved at øge indkomsten eller få hjælp andre steder fra, er der reelt kun få muligheder: at skære forbruget ned, bruge af opsparing og/eller stifte gæld.

Figur 3.8. Mange unge forsøger at spare penge i supermarkedet

Figuren viser andelen af unge, der har forsøgt at spare penge på forskellige måder. Det samme vises for unge, der selv vurderer, de havde en presset økonomi allerede sidste år. Kilde: Spørgeskemaundersøgelse med lidt over 1.000 unge respondenter fra 4. kvartal 2023.

Mange unge med presset økonomi har måttet træffe svære valg gennem de seneste to år

	Har nedsat deres forbrug 	Har stiftet gæld / brugt af opsparing
ALLE UNGE	20%	36%
UNGE MED PRESSET ØKONOMI	42%	59%

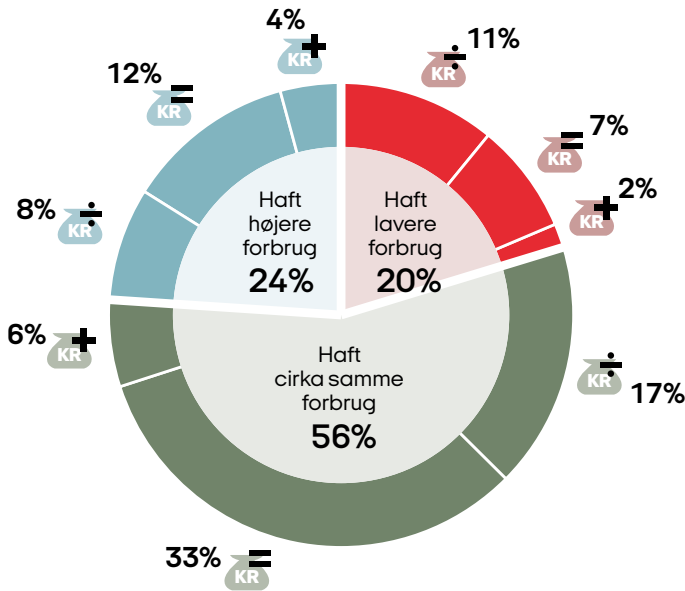
- Servi på **alle unge**, vurderer en ud af fem, at de har nedsat deres forbrug. Af dem har halvdelen samtidig også optaget gæld eller forbrugt af opsparing, jf. øverst i figur 3.9 samt illustrationen ovenfor. Yderligere har en fjerdedel stiftet mere gæld/forbrugt af opsparing, samtidig med at de har øget deres forbrug eller holdt det på omtrent samme niveau.
- Ser vi derimod på **unge, der har en presset økonomi**, har langt flere skullet træffe svære valg. Flere end to ud af fem svarer, at de har nedsat deres forbrug, og deraf har langt størstedelen samtidig også optaget gæld eller forbrugt af opsparing, jf. nederst i figur 3.9 samt illustrationen ovenfor. Yderligere hver tredje har stiftet mere gæld/forbrugt af opsparing, samtidig med at de har øget deres forbrug eller holdt det på omtrent samme niveau.

Samlet peger svarene på, at unge med en presset økonomi har reageret nogenlunde 50-50 imellem på den ene side at forsøge at spare og på den anden side forbruge af opsparing, mens en mindre gruppe har optaget ny gæld.

Figur 3.9. Mange unge har forsøgt at spare og/eller har forbrugt af opsparing

Alle unge

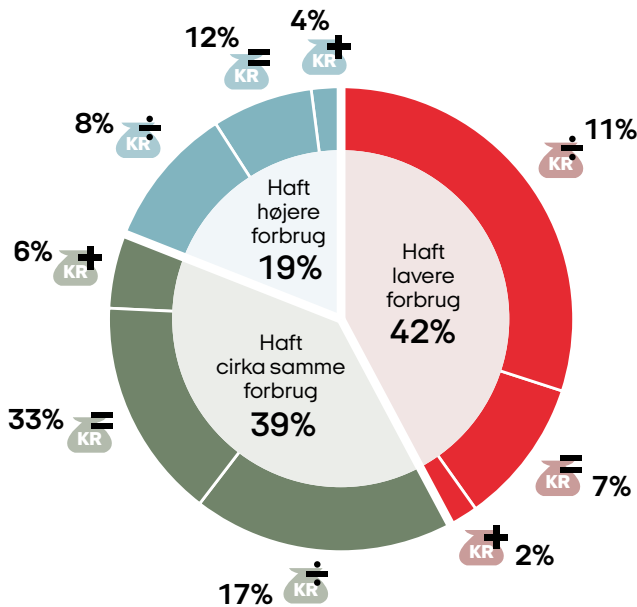

- ⊕ Brugt af opsparing /stiftet gæld
- = Beholdt cirka samme opsparing
- ⊕ Øget opsparing /afbetalt på gæld

Figuren viser andelen af unge, der har forsøgt at spare penge (inderst i donut-diagrammerne) kombineret med, hvorvidt de har optaget ny gæld, forbrugt af deres opsparing eller sparet op/afbetalt på deres gæld. Den øverste donut omfatter alle unge, mens den nederste udelukkende dækker over unge, der selv vurderer, at de havde en presset økonomi allerede sidste år.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse med lidt over 1.000 unge respondenter fra 4. kvartal 2023.

Unge med en presset økonomi allerede sidste år

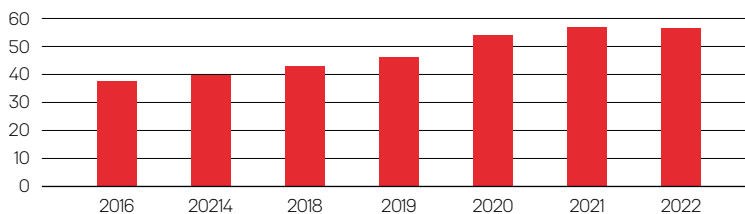

Den gennemsnitlige opsparing blandt unge studerende er da også faldet en smule i 2022 (selv før vi tager højde for højere priser), hvor den ellers generelt er steget gennem de seneste mange år, figur 3.10 øverst. Dette kan meget

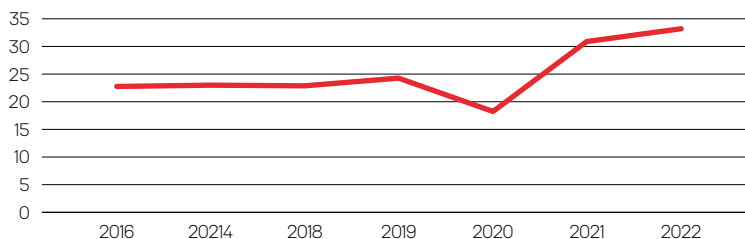
vel skyldes de højere udgifter. Vi kan også se, at andelen af unge studerende, der har brugt en betydelig del af deres opsparing, var historisk høj i 2022, jf. figur 3.10 nederst.

Figur 3.10. Mange unge studerende har brugt en væsentlig del af deres opsparing

Gennemsnitlig bankopsparing for unge studerende, tusind kr.

Andel af unge studerende der har reduceret deres bankopsparing væsentligt, pct.

Figuren øverst viser udviklingen i den gennemsnitlige bankopsparing for unge studerende, hvor vi dog har frasorteret den ene pct., der har de største bankopsparinger (ekstreme værdier). Den nederste figur viser andelen af unge studerende, der har reduceret deres bankopsparing væsentligt – dvs. med minimum 20 pct. og med minimum 5.000 kr.

Kilde: Statistikbanken og Danmarks Statistiks registerdata.

”

Vi kan også se, at andelen af unge studerende, der har brugt en betydelig del af deres opsparing, var historisk høj i 2022.

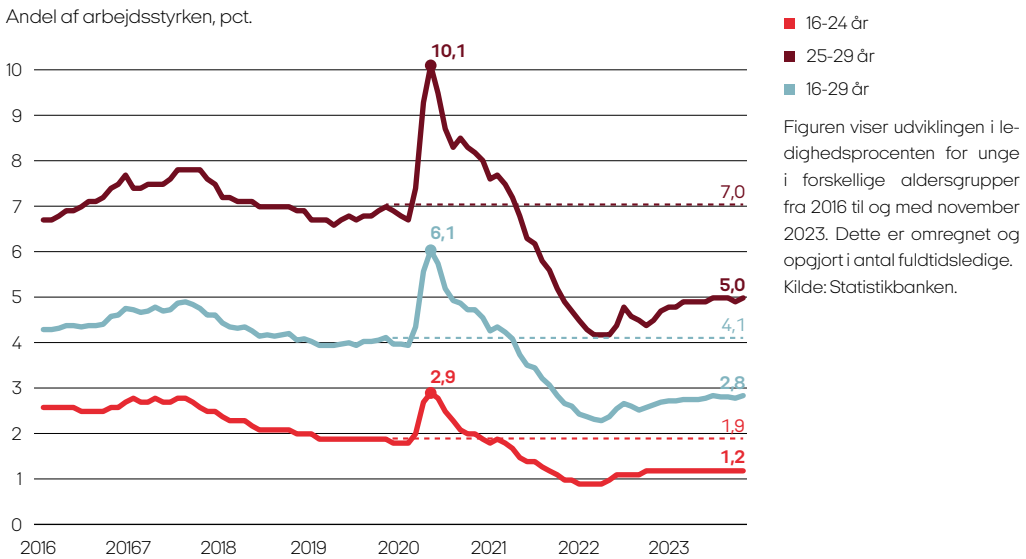
Flere unge tager et job ved siden af studiet

Hver femte ung siger, at de har forsøgt at øge deres indkomst for at løse udfordringerne med deres pressede økonomi. Det har de også haft gode muligheder for, da ledigheden blandt unge fortsat ligger på et meget lavt niveau – om end vi dog har set en lille stigning på det seneste, jf. figur 3.11.

At mange har benyttet sig af dette, kan vi for eksempel se ved en stigende tendens til, at unge har job og lønindkomst ved siden af deres studier, jf. figur 3.12. Hvor det i 2021 var ca. 73 pct. af alle unge studerende, der havde et job ved

Figur 3.11. En fortsat meget lav ledighed blandt unge

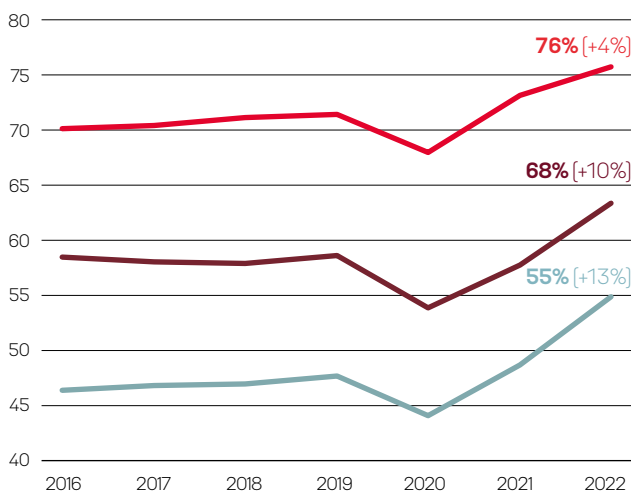
siden af, hvor de tjente mere end, hvad der svarer til ca. 10 timer om ugen (til minimumsløn for ufaglærte), lød tallet i 2022 på 76 pct. En del af stigningen kan afspejle en langvarig tendens til, at stadig flere unge har job ved siden af studierne, bl.a. fordi udbuddet af job løbende er blevet bedre – dog med undtagelse af 2020, som var stærkt præget af coronakrisen.

Noget af udviklingen i 2022 virker dog også til at være drevet af de unges efterspørgsel efter job. Ser vi for eksempel på unge udeboende, der ikke har særlig stor opsparing at tære på, er

der en stigning i andelen med job ved siden af studiet i 2022 på hele 10 pct. Og ser vi nærmere på dem, hvis forældre kun har begrænsede muligheder for at støtte dem rent økonomisk (dvs. at forældrene hverken har nogen stor indkomst eller formue), er andelen med job ved siden af studiet steget endnu mere – med hele 13 pct. Det peger på, at mange unge studerende, der ikke har nogen stor opsparingsbuffer eller mulighed for at få økonomisk hjælp fra forældre, formentlig har været nødt til at tage et job ved siden af for at få tingene til at hænge sammen.

Figur 3.12. Flere unge tager et job ved siden af studiet

Andel af unge studerende der har et job ved siden af studiet, pct.

- Alle unge
- Unge studerende med lav opsparing
- Unge studerende med lav opsparing og uden forældre der kan støtte

Figuren viser andelen af unge studerende, der har et job og tjener, hvad der svarer til 10 timers arbejde om ugen til minimumsløn for ufaglærte. Procenterne angiver andelen i 2022 og i parentes vises væksten fra 2021-22. Unges opsparing (inkl. investeringer) defineres som lav, hvis den er mindre end fem tilsvarende månedslønninger á 10 timers arbejde (i 2022: $5.514 \cdot 5 = 27.570$ kr.). Forældre antages ikke at kunne støtte, hvis deres indkomst er mindre end 37 timers arbejde om ugen til minimumsløn for ufaglærte, og hvis de har en opsparing på mindre end tre tilsvarende månedslønninger.

Kilde: Statistikbanken og Danmarks Statistiks registerdata.

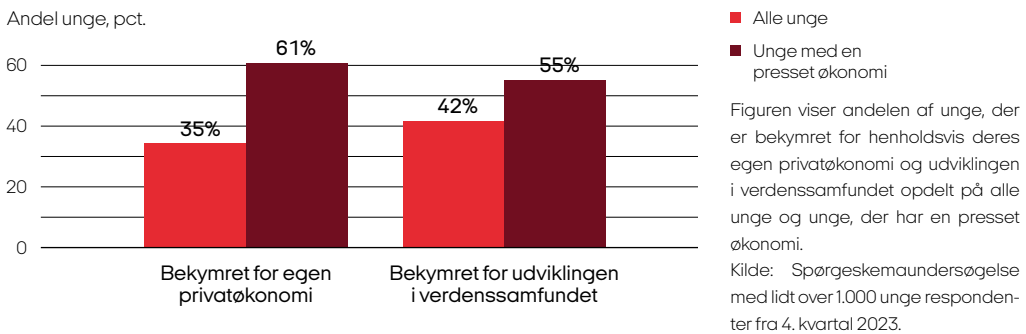
De svære økonomiske tider påvirker unges trivsel

Ganske mange unge er bekymrende over deres fremtidige økonomiske situation. Når vi spørger alle unge, svarer over en tredjedel, at de er bekymrede over deres fremtidige økonomiske situation – og blandt unge med en presset økonomi er andelen næsten dobbelt så høj, jf. figur 3.13. Men blandt unge er bekymringen faktisk endnu større for den globale udvikling. Mere end to ud af fem svarer, at de er bekymrede for udviklingen i verdenssam-

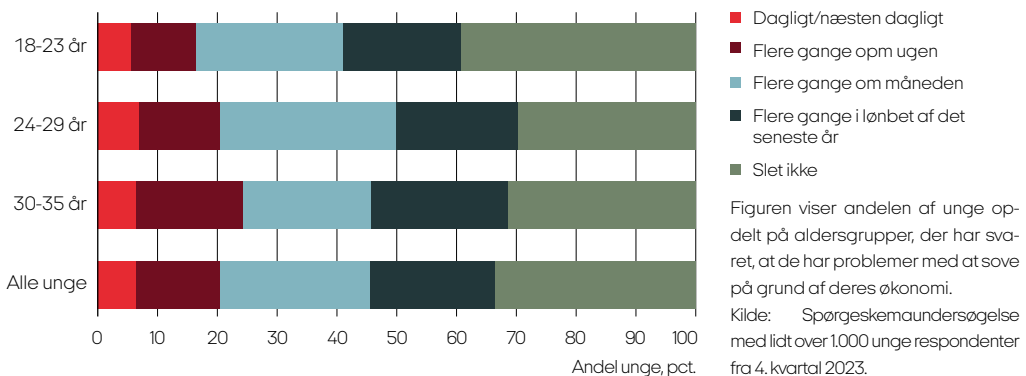
fundet med krig og mørke udsigter for fremtiden i kraft af både klimakrisen og inflationskrisen mv.

Mange har tilmed svært ved at sove om natten, fordi de bekymrer sig om deres privatøkonomi. Blandt alle unge er det næsten hver femte, der dagligt eller flere gange om ugen har svært ved at sove på grund af bekymringer om deres privatøkonomi. Størst er tendensen blandt personer i begyndelsen af 30'erne, hvor knap hver

Figur 3.13. Mange unge er bekymrede – ikke kun for deres egen økonomi

Figur 3.14. Mange unge har ofte svært ved at sove pga. deres bekymringer

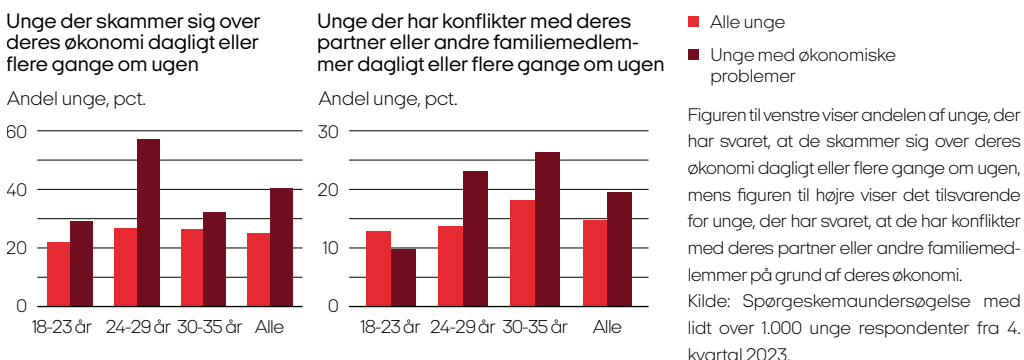
fjerde har hyppige søvnproblemer på grund af økonomiske bekymringer.

Økonomiske problemer har på mange måder en negativ indvirkning på unges liv og trivsel. Det giver udfordringer for selvværdet, i sociale sammenhænge og i parforholdet. Omkring hver fjerde ung skammer sig dagligt eller flere gange om ugen over deres økonomi, og ser vi på unge med økonomiske problemer, gælder det to ud af fem, jf. figur 3.15 til venstre. Ca. 15 pct. har daglige eller ugentlige skænderier med deres partner eller andre familiemedlemmer om deres privatøkonomi. For de unge med økonomiske

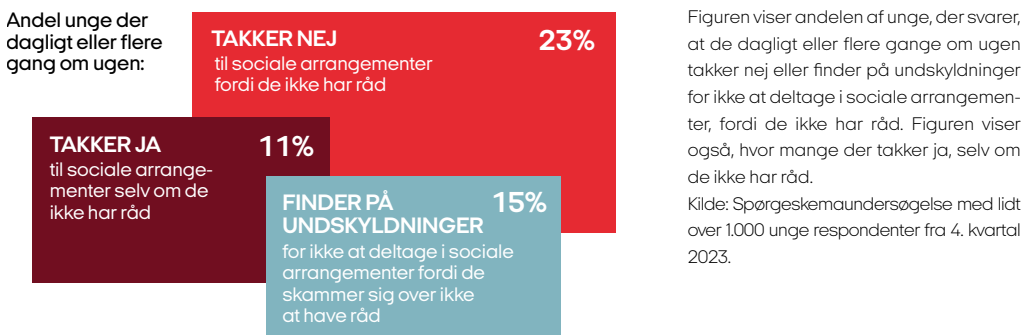
problemer i slutningen af 20'erne og begyndelsen af 30'erne gælder det ca. hver fjerde, jf. figur 3.15 til højre.

Knap en fjerdedel af de unge svarer også, at de dagligt eller flere gange om ugen har undladt at deltage i sociale arrangementer, fordi de ikke havde råd, jf. figur 3.16. En del unge undlader tilmed ofte at sige sandheden og finder i stedet på en anden undskyldning for ikke at deltage, fordi de skammer sig over ikke at have råd – eller tager med alligevel, selv om de egentlig ikke har råd.

Figur 3.15. Svære økonomiske forhold giver skam og konflikter for mange unge

Figur 3.16. En del unge må takke nej til sociale arrangementer

Dårlig økonomi går hånd i hånd med mistrivsel

 Unge hvis økonomi slet ikke hænger sammen

70%

**ER IKKE TILFREDSE
MED DERES LIV**

 Unge der har godt styr på økonomien

70%

**SYNES DE HAR ET
FORHOLDSVIST
GODT LIV**

Dårlig økonomi går hånd i hånd med mistrivsel

Mere generelt kan vi konstatere, at der er en ret tæt sammenhæng mellem, hvor godt det står til med de unges økonomi, og hvordan de oplever deres livssituation, jf. figur 3.17.

- Blandt unge i alderen 18-35 år, **hvis økonomi slet ikke hænger sammen**, svarer knap syv ud af ti, at de ikke er tilfredse med deres liv. Helt specifikt har de på en skala fra nul til ti – hvor nul svarer til det værst tænkelige liv, og ti svarer til det bedst mulige liv – svaret, at deres liv ligger på et firtal eller derunder. Og faktisk svarer hver fjerde, at deres liv er tæt på det værst tænkelige, svarende til to på skalaen eller derunder. Omvendt svarer tæt på ingen i denne gruppe af unge med økonomiske problemer, at de føler, de har et forholdsvis godt liv [svarende til otte på skalaen eller højere].

- Servi derimod på de unge, **der har godt styr på økonomien**, svarer knap syv ud af ti, at de har et forholdsvis godt liv [igen svarende til otte på skalaen eller højere]. I den gruppe svarer kun hver tiende, at de er utilfredse med deres liv.

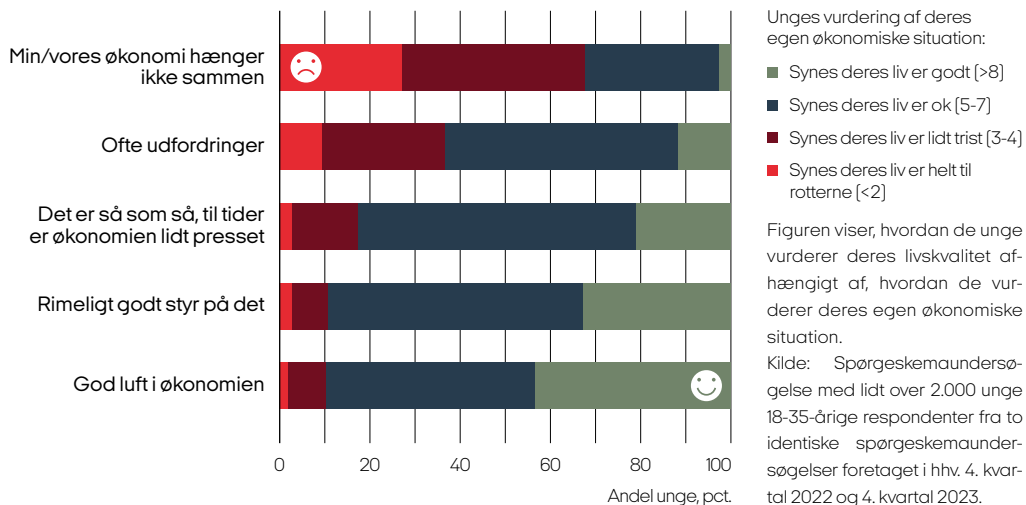
De unges svar viser, at økonomi og livskvalitet hænger tæt sammen, hvilket tyder på, at en dårlig økonomi kan påvirke de unges humør negativt og føre til mistrivsel. Det giver en risiko for, at den aktuelle situation med store prisstigninger medfører mere end "bare" økonomiske kvaler.

”

De unges svar viser, at økonomi og livskvalitet hænger tæt sammen.

Figur 3.17. De unges livskvalitet hænger tæt sammen med deres økonomiske situation

Finans Danmark
Amaliegade 7 · 1256 København K
Tlf. 33 70 10 00 · www.finansdanmark.dk